

לרגל יום העברית:
אולי הגיע הזמן
להפסיק עם הביטוי
הלא קשור "דרך אגב"?
// דביר שרייבר

אתנתא

בשבע 1028 | י"ט בטבת תשפ"ג, 12.01.23

האם הבינה
המלאכותית תנצח
את הסאטירה של
יאיר יעקבי?

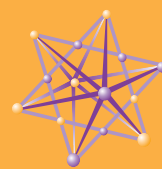
צילום: מאיר אליסור

ישיבת ממשלה

"אתם תהיו שרים", שינן ראש
הישיבה הרב יהודה קרויזר
לתלמידיו בישיבת 'הרעיון
היהודי', שאותה ייסד הרב מאיר
כהנא הי"ד. לרגל מינויו של
אחד הבוגרים המפורסמים של
הישיבה לשר לביטחון לאומי,
מדבר הרב קרויזר על הצימאון
למשנתו של הרב כהנא, על
בנו שהתמנה לחבר כנסת טרי
ועל השכול המשפחתי הכפול
שמלווה אותו עד היום

// דביר עמר

האקדמית חמדת
חוסן, אמונה, חינוך.
קריית חינוך שדות נגב

ההרשמה לסמסטר ב' נפתחה!

מתחילים עכשיו ומרוויחים שנה

תואר ראשון ותעודת הוראה B.Ed. בחינוך מיוחד ומקרא

+הוראה מותאמת (מתקנת) בקריאה, כתיבה וחשבון

רכבת

שילוב מדרשה
באקדמיה

מסלול ישיר
לתואר שני

אחת לחודש
למידה מרחוק

מערך מלגות
נרחב

שנה ראשונה חינם**
נוסף על כספי הפיקדון

*פתיחת הסמסטר מותנית במספר נרשמים
**בכפוף לתקנון משרד הביטחון

www.hemdat.ac.il

***5280**

כשחוסן פוגש אמונה וחינוך

אלפי מוצרים במחירים מיוחדים

IKEA SALE

י"א בטבת - ג' בשבט (4-25.1)

McCann
בראש סטודיו BOPO

~~695~~
545
מיטה MINNEN.
א'206, ר'85, ג'92 ס"מ.
מתאימה למזרן 200x80 ס"מ, נמכר בנפרד.

~~225~~
150
כיסא KARLJAN.
טורקיז/טורקיז.
ר'49, ע'55, ג'88 ס"מ.

~~75~~
59
סחלב.
מגוון צבעים.

~~295~~
225
מנורה עומדת.
KNIXHULT.
במבוק.

~~1,695~~
1,295
ארון VISTHUS.
אפור/לבן.
ר'122, ע'59, ג'216 ס"מ.

~~3,995~~
2,995
ספה תלת מושבית.
ÄPPLARYD.
ריפוד Lejde אפור/שחור.
ר'231, ע'93, ג'82 ס"מ.

~~59~~
45
קנקן תה.
RIKLIG.
1.5 לי'

~~39~~
19
כרית נוי. לבן/ורוד.
VATTENMÅRA.
א'30, ר'58 ס"מ.

~~49~~
39
סט מחבתות/2 יח'. שחור.
KAVALKAD.

איקאה אשתאול | איקאה באר שבע | איקאה קריית אתא | איקאה ראשלי"צ | איקאה נתניה
שירות לקוחות איקאה: *35832 | בירור מלאי באתר: www.IKEA.com/il/he

בתוקף עד ה-25.1 • בסייל משתתפים 2,606 מוצרים • מינימום 10,000 פריטים במלאי מכל המוצרים המשתתפים
בסייל • התשלום בכל כרטיסי האשראי, מזומן ושיקים • שלושה תשלומים ללא ריבית לעסקה מעל 1,000 ₪
(לא כולל מזון) • תשלומים לפי תכניות הקרדיט של חברות האשראי • ניתן להזמין שירות הובלה והרכבה בתשלום.

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

הסניף האחרון של מרצ

זה לא יאיר גרבוז ולא נתן זהבי. היחס לאהרון ברק צריך להיות אחר

אמר את דברו. רוב מובהק של הבוחרים (חרדים, דתיים, מסורתיים וגם חילוניים) הכריע לצד מסוים. אבל לפי ברק הכיוון שאליו הולכת הממשלה החדשה בנושאים האלה הוא "חור שחור". מדהים, ולמה? כי "הכנסת יכולה לעשות מה שהיא רוצה". כלומר, מה שהיא נבחרה לעשות! אבל זה פשוט לא דמוקרטיה בעיניו. זו "דמוקרטיה חלולה", כהגדרתו. ובדיקת בשביל זה יש שופטים עצמאיים בירושלים, שיבטלו את ההחלטות של הרוב בכנסת. רק מה, עכשיו בא יריב לוי הזה - "שר משפטים עבריין" כלשונו הבלתי נתפסת של ברק באחד הריאיונות - ומנסה לקחת מהשופטים את הכוח הזה. שנים אמרו שבג"ץ הוא "סניף של מרצ". מאז הבחירות האחרונות אין יותר מרצ. תפיסת העולם הקיצונית של התנועה הזאת לא עברה את אחוז החסימה. אבל בדיקת לעת הזאת חשוב שהסניף של מרצ ימשיך לפעול במלוא הכוח. אם נחליש אותו, אפילו במעט, מי ידאג שהמדיניות של מרצ תמשיך להיות מיושמת בכפייה על הרוב הלא נאור, מול החור השחור הזה? (אגב, על איזה "חור שחור" הוא מדבר בכזאת אימה? מה כבר הולכת הכנסת לחוקק בתחום הדת והמדינה שכה דחוף לעצור בכוח? להתיר לחרדים לשבת בהפרדה בהופעה של מוטי שטיינמן?)

"הצעות שאתם שומעים עכשיו על קץ הדמוקרטיה", אמר השבוע ד"ר גדי טאוב בפודקאסט המעמיק שלו "שומר הסף", "הן זעקותיה הצבועות של אליטה החרדה לא מסוף הדמוקרטיה, אלא מסוף הפריבילגיה שאפשרה לה למשוך למרות שהיא מפסידה בקלפי. שנה וחצי של ממשלת ה'שינוי בסיקור' חשפה לעיני כול את הצביעות של האליטה הזאת, את בריונותה ואת הבוזה שלה לדמוקרטיה. הגיע הזמן להפסיק להתרשם מהזעקות".

5 ואי אפשר לכתוב על אהרן ברק ועל שופטי בית המשפט העליון בלי להזכיר את הפעם הנדירה ההיא, שבה הם החליטו שלא להתערב בהחלטת ממשלה. לא פחות מ-12 עתירות הגישו תושבי גוש קטיף נגד החלטתו של אריק שרון להרוס את בתיהם. לכאורה, חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, שהשופטים נשענו עליו שוב ושוב באין-ספור פסיקות אקטיביסטיות בעשרות השנים האחרונות, כאילו נכתב על אנשי גוש קטיף וצפון השומרון: "חוק יסוד זה, מטרתו להגן על כבוד האדם וחירותו. אין פוגעים בחייו, בגופו או בכבודו של אדם, באשר הוא אדם. אין פוגעים בקניינו של אדם". נו, מה רצה שרון לעולל לתושבי גוש קטיף אם לא את זה?

או זהו, שפה ליבם של השופטים הרחומים, אלה שהזיזו את תוואי גדר ההפרדה כדי לא לפגוע באיזה חמור של פלשתינאי, פירש אחרת את החוק. פה הוא לא מתערב. לא מונע מהמדינה מלהגשים את יעדיה, על ידי ראש ממשלה שנבחר על מצע הפוך והפסיד במשאל בטקסט שנראה כאילו יצא מפיו של מרצה במכללה למשפט של המרכז האקדמי סדום? "לא פעם ניצבת מדינה בפני הצורך לפנות אוכלוסייה שלמה משטח מסוים. עד כמה שמטרת הפינוי משרתת טעמים לאומיים חברתיים או ביטחוניים שאין להשיגם בדרך אחרת, והיא מעניקה פיצוי הוגן - יהיו אלה מקרים נדירים שבית המשפט ימנע מהמדינה את הגשמת יעדיה". לפעמים גם האקטיביסט הכי גדול, נהיה פסיביסט.

6 יש כל כך הרבה מה לומר על הריאיונות של ברק. על רמת הטיעונים, על אי-הדיוקים, על הטון המתנשא ועל עולם הדימויים המטורלל (סליחה, פתח). ביטויים כמו "מחרוזת של כדורי רעל", "חורבן הבית השלישי", "חנק", "כפית מוות", "צונאמי", "סף תהום", "מלחמת אחים", "מהפכה של טנקים", ובעיקר המשפט שהוא שהפך לכותרת - "אם היו חושבים שלהרוג אותי יפסיק את הטלטלה הזו, אני מוכן לעמוד בפני כיתת יורים". לא, כבודו, אף אחד לא רוצה להעמיד אותך מול כיתת יורים. ומפחיד שאדם שחושב במונחים היסטריים כאלה, כל כך רחוקים מ"מזג שיפוטי", היה עד לפני כמה שנים המחליט האחרון במדינת ישראל. אנחנו מאחלים לך אריכות ימים. אתה תישאר כאן חי ובריא עוד הרבה זמן כדי לראות את מפעל חיך הכותני קורס. אחרי עשרות שנים, מי שיקבע את מדיניות הממשלה במדינת ישראל יהיה הרוב, ולא המיעוט הדורסני. הדמוקרטיה תנצח. ●

באופן אישי חוויתי את אותה חוויה בשעתו עם טומי לפיד המנוח. הוא היה אומר דברים קשים ומסיתים (כמעט כמו הבן שלו) נגד שומרי התורה, אבל אני התענגתי על המבטא ההונגרי שהזכיר לי את בית סבא

רציתי לראות בתפקיד את סמוטריץ' או את דודי אמסלם (ואני עדיין רוצה לראות אותו בתפקיד בכיר. נתניהו, תסגור בבקשה את הפינה הזאת), אבל אני חושש שהם לא היו מנהלים את המלחמה הקשה הזאת בצורה קרה ועניינית כמו שמנהל אותה שר המשפטים יריב לוי, האיש האפור במקום הנכון.

אפרופו הריאיון איתו: היה מרתק לראות, זה לעומת זה, באיזו הדרת כבוד מדברים בכל הערוצים אל נשיא בית המשפט העליון לשעבר, ואיך מדברים, כלומר בעיקר קוטעים, את שר המשפטים. למעשה, אצל ברק זה לא היה ממש ריאיון. אתם יודעים, בעיתונות החרדית יש נוהג כזה, בעיקר לקרואת גיליונות חגים, שבו כתבים בכירים באים לבתייהם של גדולי ישראל כדי לשמוע מדברותיהם. המילה "ריאיון" לעולם לא תופיע בכותרת כתבה כזאת. חלילה. אדמו"ר או ראש ישיבה חשוב לא מקיימים ריאיונות. זה נקרא "שיחת חג". נזכרתי בזה כשראיתי את השיחות עם ברק. כמעט לא היו שם שאלות המשך נוקבות, תהיות, פירכות. רק הנהגים נרגשים. כיאה לשיחת חג עם אדמו"ר חשוב בקודש פנימה. איך אמר השבוע בן כספית? "דברי אהרן ברק הם דברי אלוקים חיים". ורביב דרוקר היה מינמליסט: "היהודי הגדול ביותר שחי בדורנו. עשרות שנים קדימה נגיד שהיתה לנו הזכות לחיות באותו הדור שאהרון ברק חי בו".

4 והיה, כאמור, כלי תקשורת מרכזי שאליו ברק סירב להתראיין: ערוץ 14. חבל. איך הייתי רוצה לראות את אראל סג"ל מדבר עם אהרן ברק. לא שיחת חג. ריאיון!

ברק, כנראה, פחות רצה לראות את זה. אני לא מבין: אם ברק בקרב מאסף שבו הוא מנסה להסביר לקהל הישראלי הרחב עד כמה התוכניות של הממשלה החדשה מסוכנות ("שעם ישראל ידע, אם הרפורמה הזאת תיכנס לתוקפה, כל הזכויות החוקתיות וההלכתיות שהיו לנו במדינת ישראל, מקום המדינה עד הרגע הזה, בסכנת הכחדה. מי שייפגע בראש ובראשונה זה כל יחיד ויחיד - הזכויות שלהם, כבוד האדם שלהם, החיים שלהם, הגוף שלהם, הקניין שלהם, החופש האישי שלהם, התנועה שלהם, חיי היום-יום שלהם"), המקום הראשון שבו הוא היה צריך להופיע הוא הערוץ שבו צופים מאות אלפים מתומכי הממשלה. הרי הרייטינג של ערוץ 14 עולה ועולה לאחרונה. אבל ברק סירב לקבל לביתו נציג של הערוץ לריאיון. למה לא? כי לא מעניין אותו הרייטינג. מעניין אותו הרייטינג הנאור. אל הציבור הדתי או המסורתי הוא אפילו לא פונה. הרי הם עצמם הסכנה עצמה שמפניה הוא מזוהר. איך אמר ברק לדנה המהנהנת וייס? "את יודעת - וכל מי ששומע אותנו יודע - שאם לא תהיה ביקורת שיפוטית על דת ומדינה, פירושו של דבר שדת ומדינה זה חור שחור ששם הכנסת יכולה לעשות מה שהיא רוצה... זה מה שהיה. זה דמוקרטיה? לא בעיניי".

הבנתם? את זה אתה יכול להגיד רק בערוץ 12. רק שם יהנהנו לו לטיעונים כל כך מופרכים. מיליוני אורחים טובים הלכו לפני חודשיים לקלפי כשאחד הנושאים המרכזיים שעמדו על סדר היום (לצד תיקון מערכת המשפט) היה זהותה היהודית של מדינת ישראל. והעם

1 ביום ראשון בבוקר פתחתי את הרדיו על התוכנית של פתחי וזמרי בגלי ישראל. הייתי בטוח שביום שאחרי הדברים המוזעזעים והמגוחכים של נשיא בית המשפט העליון לשעבר אהרן ברק, תהיה תוכנית מוצלחת. יותר אפילו מכלל יום רגיל. הרי יש כל כך הרבה מה לומר על מה ששודר אמש בכל הערוצים (חוץ מערוץ אחד, ערוץ 14, שאליו סירב להתראיין. אני בטוח, אגב, שאם הוא היה היום בתפקיד, הוא היה מוצא את הסעיף המשפטי לסגור אותו, כמו שעשה לערוץ 7).

אבל קצת התאכזבתי. כי בכל פעם שיותם זמרי אמר משהו שהשתמע ממנו נימה קלה של זלזול בכבודו של השופט ברק - נועם פתחי, חברו לתוכנית, קרא לו מיד להירגע. הוא לא בגיל שלך. הוא לא במעמד שלך. אז טיפת כבוד.

חשוב להדגיש שפתחי לא חלק במאומה על עצם הביקורת על האקטיביזם השיפוטי. הוא רק היה זהיר מאוד בכבודו של השופט העליון והמשפטן המכובד והמוערך. והויכוח הזה ביניהם, באיזו שפה מותר להשתמש כלפי "כבודו", נמשך גם בתוכנית למחרת. אז פתחי גם התוודה ואמר שאהרן ברק הוא "ליטאי שמזכיר מאוד את סבא שלי". כל הדיבור הזה הוא נורא נורא סבא מהבית". טוב, את זה אני דווקא יכול להבין. באופן אישי חוויתי את אותה חוויה בשעתו עם טומי לפיד המנוח. בשעה שהיה אומר דברים קשים ומסיתים (כמעט כמו הבן שלו) נגד שומרי התורה, מצאתי את עצמי מתרפק על המבטא ההונגרי שלו שהזכיר לי את בית סבא.

2 אבל עזבו סנטימנטים. בואו נניח למבטא (אגב, לאהרן ברק, יליד קובנה, משום מה אין מבטא ליטאי. אולי כבן למשפחה ציונית פעילה הוא דיבר עברית כבר מגיל צעיר) ונדבר על התוכן. וגם על גבולות השיח עלי, כי נדמה לי שהוא הולך ללוות אותנו פה בתקופה הקרובה. אהרון ברק הוא הרי ראש האופוזיציה האמיתית כעת. ובכן, חשוב לזכור שבניגוד להתבטאויות קשות ככל שיהיו של אנשים אחרים - כשמדובר בברק או בחבריו לבית המשפט העליון, אנחנו לא מתייחסים למילים אלא למעשים. ואני אסביר: קחו למשל את יאיר גרבוז. אפשר לדבר עליו במילים חריפות ולהגיד שהוא איש שמלא שנאה אל המסורת ואל היהודים המזרחיים שמתפללים על קברי צדיקים. כולנו זוכרים בעל פה את הדברים המגעילים שלו בכיכר רבין בערב הבחירות הן על "מנשקי קמעות, עובדי אלילים והמשתטחים על קברי קדושים". מצד שני, יהיה מי שיגיד שצריך לדבר עליו באופן מכובד כי הוא יהודי בן 77, צייר ואומן מוערך. כן, אפשר לבקר וגם לשמור על נימוס, בטח כשמדובר באדם מבוגר. וואלה. יכול להיות. והדרת פני זקן גם אם הוא מדבר שטויות.

אבל לכל הדעות, מדובר באדם שלא עשה רע לאיש. גרבוז רק דיבר. אלו היו דיבורים מאוד לא יפים, אבל רק דיבורים. לעומת זאת, כשאנחנו דנים באהרן ברק, נדמה שאין כמעט מילים שהן חריפות מדי כדי לתאר את חומרת מעשיו לאורך השנים. לא דיבוריו. מעשיו. כשגרבוז מטנף, או נתן זהבי מטנף, אין לדיבורים הקשים שום נפקות מעשית (סליחה על הביטוי המשפטי, נכנסתי לאווירה). נכון, הם מזהמים את האוויר בשנאה. זה ודאי לא ראוי. זה מכוער. זה מלהיט יצרים. אבל בזה זה נגמר. לעומת כל החבורה הזאת, אהרן ברק ורוב חבריו לכס השיפוט האקטיביסטי בבית המשפט העליון, פסקו בעשרות השנים האחרונות בסוגיות שנוגעות לחיים ומוות: סיכולים ממוקדים, נוהל שכן, הריסת בתים, גירוש מחבלים, מתווה גדר ההפרדה. מדובר בסוגיות חמורות, עם השפעה מיידית על חיי אדם. וברק וחבריו אכן דאגו לחיי אדם. השאלה לחיים של איזה צד. הם כמובן לא עשו את זה כי הם נגד מדינת ישראל. הם לא בוגדים חלילה. רק מאוד מאוד שמאלנים. עם סולם ערכים מאוד מאוד מסוים.

לכן גם אם קשה לדבר בתקיפות ובחריפות על יהודי נשוא פנים בן 86, צריך להתגבר. פיקוח נפש דוחה נימוס (אגב, הזכרתי פה רק סוגיות של חיים ומוות, אבל יש כמובן אין-ספור הכרעות ערכיות ופרוגרסיביות שבהן בית המשפט העליון כפה את תפיסת עולמו הקיצונית).

3 אבל אתם יודעים מה? יש משהו שמנהל את המאבק החשוב הזה באופן שהוא גם מנומס וגם יעיל מאוד. קוראים לו יריב לוי. ראיתי אותו מגיב בכל הערוצים לדברי ברק, נשאתי עיניים לשמייים ופשוט הודיתי להשגחה העליונה ששמה אותו, דווקא אותו, בתפקיד הזה. נכון, לפני הקמת הממשלה

50
שנה
יובל למלחמת
יום הכיפורים

מדרשת הגולן מתכבדת להזמין את הציבור הרחב לכנס המשך:

'גיבורי התעלה' חזית סיני במלחמת יום הכיפורים

חזית סיני הייתה החזית המרכזית במלחמת יום הכיפורים. עקב העובדה שלא ניתן לסייר באזורי הקרבות של המלחמה, תודעת המלחמה שם נשארה בעיקר בקרב הלוחמים, המשפחות השכולות והחוקרים. מדרשת הגולן מזמינה אתכם לכנס דו-יומי שיעסוק בחזית זו מתוך מבט על המסר מרכזי הראוי לשנת היובל של המלחמה "מהלם ההפתעה לניצחון בקרב".
זהו הכנס השני אותו אנו עורכים על חזית סיני במלחמה

**הכנס יתקיים במדרשת הגולן
א'-ב' שבט, 23-24.1.23**

הכנס ישלב הרצאות וסיפורי לוחמים מתוך פרספקטיבה היסטורית ומחקרית

יום שלישי 24.1

- 7:30-8:30 ארוחת בוקר
- 8:30-10:00 **צליחה כנגד כל הסיכויים**
אל"מ (בדימוס) ד"ר ארנון גולן
- 10:15-11:45 **קרב פריצת הדרך למוצב 'בודפשט' ב-15**
לאוקטובר
ד"ר ורד גפני
- 12:00-13:15 **בנדיגו - הארטילריה שיישרה את כנף המטוס**
קצין קשר ושופט (בדימוס) בני ארבל
- 13:15-14:00 ארוחת צהריים
- 14:00-14:45 **חט' 179 - מהגולן לסיני**
רס"ן (בדימוס) משה יצחקי, מ"פ סנקים
- 15:00-16:30 **סואץ אינה סעלינגרד**
תא"ל (מיל.) נחום זקן

יום שני 23.1

- 10:00-11:15 **פתאום מלחמה**
גדוד 9 במלחמת יום הכיפורים
תא"ל (מיל.) יום טוב תמיר
- 11:45-13:00 **אוגדה 252, האוגדה הנאלמת**
תא"ל (בדימוס) גדעון אבידור
- 13:00-14:00 ארוחת צהריים
- 14:00-15:15 **ניצחון מרגע ראשון בגדוד 52 חטיבה 401**
סא"ל (מיל.) אבי גור
- 15:30-16:45 **מלחמת יום כיפור - ההפתעה**
אבירי לב גדוד 184 חטיבה 14 בלחימה
תא"ל (בדימוס) אברהם אלמוג
סיור לעת ערב (תלוי מזג אוויר)
- 18:30-20:00 ארוחת ערב
- 20:30 **הפנים והשמות**
שירי הזיכרון של מלחמת יום הכיפורים
ענת הופמן - חוקרת זמר עברי

הכנס מתקיים במסגרת סדרת כנסים לרגל יובל למלחמת יום הכיפורים

הכנס
כולל אירוח
ופנסיון מלא
ניתן להגיע
ליום בודד

לפרטים והרשמה:

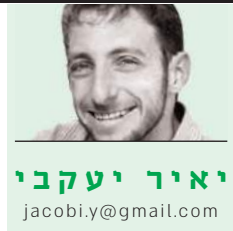
טלפון: 04-6678807 | וואטסאפ: 050-8910891 | מייל: res@mhg.org.il
אתר המדרשה: www.mhg.rgl.org.il

*ט.ל.ח. התוכנית נתונה לשינויים.

צילומים: אוליבר פיטוסי פליאש 90, שלומי יוסף

צהוק מלאכותי

אתרוג. כשהם מצאו את האתרוג שלו בתיקו של הרב, יהודי התרגש מאוד והתחיל לדבר עם האתרוג כאילו הוא היה חי. כולם הצחצחו מצחוק כשהם ראו את זה. הסוף".

כל כך הרבה שאלות. מה זה כריות הכפר? מה עשה האתרוג בתיקו של הרב? למה היהודי המבולבל מדבר אל האתרוג, ויותר מזה - למה כולם "הצחצחו" מצחוק? ליהודי המסכן יש בעיות אמיתיות! מילא עד עכשיו התבלבל בין פסח לסוכות, אבל האיש מדבר עם פירות הדד! תקומו מכריות הכפר שלכם ולכו להגיש לו עזרה פסיכיאטרית. איפה החמלה שלכם? לא פלא שהבוט לא נקב בשמו של הכפר הצפוני, ההתנהלות של האנשים שם בושה וחרפה. לזכותו של הבוט צריך לומר שוב, שעברית איננה שפת המקור שלו. לכן החלטתי לתת לו עוד צ'אנס, הפעם באנגלית. ביקשתי ממנו לכתוב סיפור מצחיק על רב רציני שאוהב לרכוב על רולר בליידס. שוב, את רוב העבודה כבר עשיתי.

הבוט כתב באנגלית ואני תרגמתי אחד לאחד. בבקשה: "היה פעם רב שהיה ידוע כמי שהוא רציני וקפדן ביותר בכל הקשור לענייני דת. הוא תמיד הטיף על החשיבות של שמירה על הכללים והמסורות של היהדות.

אבל למרות אישיותו הרצינית, לרב היה סוד: הוא אהב לרכוב על רולר בליידס. לעיתים קרובות הוא היה חומק מבית הכנסת בהפסקות הצהריים שלו כדי לגלוש ברחבי השכונה, מרגיש את הרוח בזקנו כשהוא עף על המדרכות.

יום אחד לרב היה רעיון מבריק. הוא החליט לשלב את אהבתו לרולר בליידס עם אהבתו ליהדות באמצעות רכיבה לבית הכנסת מדי יום. הוא חשב שזו תהיה דרך מצוינת להראות לקהילה שהוא רב מודרני וקול.

אז למחרת נעל הרב את הרולר בליידס שלו ויצא לבית הכנסת. כשהוא גלש ברחובות הוא חש תחושת חופש ושמחה שלא חווה מעולם. אבל כשהגיע לבית הכנסת הוא נתקל בים של פרצופים המומים. בני הקהילה לא האמינו למראה עיניהם כשהרב הרציני והנחוש התגלגל לתוך הבניין על זוג רולר בליידס.

הרב, שהבין את האבסורד שבמצב, לא יכול היה שלא לפרוץ בצחוק. מאותו יום ואילך יצא מדי יום על רולר בליידס לבית הכנסת, לשעשוע הקהילה. ולמרות שעדיין הקפיד בכל הנוגע לענייני דת, הוא נודע כיום כרב ה'מגניב' שלא חשש להשתעשע קצת".

פייר? התרגשתי. הבוט החליט לקחת את הסיפור המצחיק ולהפוך אותו לסיפור נוגע ללב על רב שרק רוצה להרגיש קצת רוח בזקנו בדרך למעיידיב. כשחברי הקהילה מביטים בו בהלם, הרב בוחר לפרוץ בצחוק ולא להתעסק בהצטדקויות או בעלבון. הקהילה בתורה מקבלת את הרב ולא בוחשת מאחורי הקלעים בניסיון להחליף אותו ברב שנעול בארבע אמות של הלכה.

לא נותר לנו אלא להסיק שהבוט הזה לא יודע כלום על היהדות. אם הסיפור הזה היה קורה אצלנו באיזו עיירת כפר במרכז הארץ, כולם הרי היו מצחצחים מצחוק ואז מחליפים את הרב המתפקד ברב שהתחבב העיקרי שלו הוא לשמור בתיק אתרוגים מסוכות.

בשורה התחתונה, הסיפור האחרון של הבוט אומנם קצת ערער אותי, אבל ברור באותה מידה שנותרו עוד כמה שנים עד שהבינה המלאכותית תדביק את הקצב לחלוטין. עד אז אני חושב שאסור לנו להתבייש להיעזר בבוט מדי פעם. זה לא הופך אותנו לפחות חשובים וזה יכול להקל עלינו מאוד. תראו אותי למשל, הפראייר

כתב לי חצי טור. ●

אני לא בדיוק יודע איך להתחיל את הטור הזה, שאני חושש שעלול להיות האחרון שלי בעיתון. ולא, אף אחד עוד לא הודיע לי רשמית שזמני איתכם תם, אבל מאחורי הקלעים אני כבר שומע את הלחשושים. מי יחליף אותי? ה-AI? כמוכן. בינה מלאכותית שברגעים אלה ממש מתקדמת בצעדי ענק במסעה לייתר יוצרים שכמותי ולהכחידם מהשוק.

בשביל מי מכם שלא שמע, יש בוט חדש בשם chatGPT שפועל על בסיס בינה מלאכותית. כמו אברהם אבינו, גם לבוט הזה נעשו שתי כליות כשתי תורות והוא לומד ומתפתח מעצמו ללא מגע יד אדם. אפשר לבקש ממנו לבצע כל מטלה והוא מציית. הוא עונה על שאלות, כותב מאמרים ולא עלינו גם מספר בדיחות. אז אתם מבינים את ההלץ שלי.

אבל אני לא מתכוון להיכנע ללא קרב, וכמו קספרוב בשעתו גם אני מתכוון לקרוא תיגר על המכונה. אם הבוט הזה כזה גאון, בואו נראה אותו כותב טור מצחיק שמשמח רבבות קוראים ומרים גבה של רבבות אחרים שהגיעו לכאן אחרי ידידיה מכוח האינרציה.

אז ניגשתי אל הבוט וביקשתי ממנו מטלה פשוטה: כתוב סיפור חסידי מצחיק על יהודי מבולבל שמחפש אתרוג בפסח. תסכימו איתי שאת רוב העבודה הקשה כבר עשיתי. הקונספט קיים, נשאר רק לכתוב מצחיק ולמרוח על 700 מילה. אומנם עברית היא לא שפת המקור של הבוט, אבל גם אני לא נולדתי דובר עברית שוטפת ותראו אותי.

מפה לשם הבוט ציית. הבה נעבור יחד על העתיד של ההומור היהודי. הנה הוא לפניכם מילה במילה:

"היום היה יום פסח מיוחד בעיירת הכפר היפה בצפון ישראל".

כבר אנוחנו רואים שהבוט לא יודע אל"ף בי"ת של קומדיה. מה אתה כותב לי "עיירת הכפר היפה בצפון ישראל". ספציפיות זה מצחיק. תכתוב יקנעם, קריית נטפים, עיסאווייה.

מילא, ממשכיכים.

"כולם היו מתכוננים לארוחת פסח מפוארת כשהגיע יהודי מבולבל, יודע כמעט כלום על פסח. הוא היה חסיד מאוד, אבל העדר לו הידע על פסח היה מאוד מצחיק".

תגידו מה שתגידו על המשפטים הארוכים מדי שאני כותב לפעמים או על השיבושים המעיקים, אבל אני אף פעם לא הייתי כותב לכם "היה מאוד מצחיק". בוט יחיד, אל תספר לי שהיה מצחיק - תצחיק אותי. ודבר נוסף, מה זה יהודי מבולבל? תן לו שם אשכנזי ארוך שאפשר להסתכל איתו. מרמלשטיין, קורנבלוף, שלינגפארם.

בינתיים לא התרשמתי. ממשכיכים.

"יהודי התחיל לחפש אתרוג בכל מקום, כי הוא היה מאוד מתאכזב שאין לו אתרוג לאכול בארוחת הפסח. הוא התחיל לחפש במקרה, במגשי המזון, אפילו במחסניות ובתיקי החצאיות של כולם".

למה לכולם יש תיקי חצאיות בארוחת הפסח של אדון בוט רק השד יודע. ומחסניות לא כל שכן. כנראה מדובר בכיתת כוננות של יהודים סקוטים. ראוי לציין לשבח את הבוט שהחליט שהיהודי מחפש אתרוג כדי לאכול ולא כדי לנענע. שזו בחירה לא צפויה שמוסיפה נדבך מבולבל נוסף ליהודי חסר השם הזה. נקווה שתכף יתחיל הקטע המצחיק.

"כשכולם נסתפקו ממה שהוא עושה, יהודי התחיל לדוג במקומות מיוחדים כמו התיקים של הרב ואפילו בכריות הכפר. כשהם מסתפקו ממנו עוד יותר, הם התחילו לעזור לו למצוא

אני כבר שומע את הלחשושים. מי יחליף אותי? ה-AI? כמוכן. בשביל מי מכם שלא שמע, יש בוט חדש בשם chatGPT שפועל על בסיס בינה מלאכותית. כמו אברהם אבינו, גם לבוט הזה נעשו שתי כליות כשתי תורות והוא לומד ומתפתח מעצמו ללא מגע יד אדם. הוא עונה על שאלות, כותב מאמרים ולא עלינו גם מספר בדיחות

KOSHER EUROPE

KE

חופשות איכות למשפחה הדתית

לא פסחנו על אף פרט

פסח מושלם בבולגריה

עשרה ימים של חופשה בלתי נשכחת בריזורט 5 כוכבים Aquahouse Hotel & SPA

חוף ים פרטי | 11 בריכות פנים וחוף | מרחב ספא | ענק ומפנק | פנסיון מלא | אפשרות לסדר משפחתי | מועדון ילדים | שלל מופעים פעילויות ושיעורי תורה | תוכנית טיולים מגוונת בתשלום

להקת טריווקאל
ליווי מוזיקלי

אשר קרימולובסקי
עורך הסדר ומנהל תוכן

הרב אמנון בזק
שיחות ושיעורי תורה

אריק סולטו

ג'קי לוי
אומן הסיפור ואיש תקשורת

נויה מנדל
סטנדאפיסטית

מופע "בול בפוני"
ג'קי לוי ועירן צנחני

מטבח שף
כשר למהדרין
ללא קטניות
וללא שרויה

מגיעה לכם חופשה אמיתית.

לפרטים והזמנות: 058-6130011 או חפשו בגוגל 'פסח כשר בבולגריה'

www.kosher-eu.com

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

דרך חגב

מבולגן, לא רשמי וקופץ מעניין לעניין. יש ביטוי שאנחנו אומרים כל הזמן, זה כנראה אומר עלינו משהו

בירושלים, הכוונה שלו הייתה הפוכה למה שאמרת, והדרך אגב שתקעת באמצע המשפט הוא כמו כלב שהשתחרר מהקולר, זאת אומרת לא קשור לכלום).

"הממשלה הזאת הורסת את המדינה ואני, דרך אגב, מתריע על כך מהיום שנכנסתי לכנסת" (אתה לא אומר את זה דרך אגב, אתה אומר את זה כדי שנחשוב שאתה אורקל וחווה עתידות, למרות שנכנסת לכנסת בסך הכול לפני חודשיים).

"אתה מדלג עליי? למה, מה עשיתי? מה חטאי ומה פשעי? ואותי דרך אגב לא משפילים... ולכן המאבק שלי דרך אגב הוא לא על תפקיד, אני מעולם לא ביקשתי תפקיד. אני הלכתי על נושא אידאולוגי" (חבר הכנסת דודי אמסלם בדברים שאמר לפעילי ליכוד בשבוע שעבר. אמסלם, דרך אגב, הוא אלוף האלופים בטור דה־ך אגב).

למה? למה כל הזמן דרך אגב?

דרך אגב, בדקתי את הנושא. פתחתי את מילון אבן שושן וגיליתי שאגב בארמית הוא א־גב, כלומר על גב, על ידי, באמצעות משהו. "דרך אגב" הגיע מ־אגב אורחא, כלומר על הדרך, אם כבר מדברים.

באנגלית אומרים By the way, בצרפתית א־פרופו, בעברית א־גב וזה הכי ישראלי שיש. כי הסדר הטבעי של האל־ף ב־ית הוא א־ב־ג, אבל אגב הוא א־ג־ב: מבולבל, מבולגן, לא רשמי, בלי התחייבות, ישראלי אסלי, קופץ מעניין לעניין. כמו חגב, דרך חגב.

ממלכתיות התלויה בדבר

מאז הפגנות השמאל במוצאי השבת האחרונה, ולקראת ההפגנות הצפויות בסוף השבוע הקרוב, אני מחכה בדריכות לגינויים של תומכי בנט ושקד. הרי לא יכול להיות שמי שהתווכחו איתי במשך שנה וחצי, עלבו בי, גינו אותי, קראו לי "קיצוני", "תומך בגזענים", "איש של שנאה", "תועמלן שלא מאתגר ולו תא בודד במוח", "עבד נרצע של ביביסטים" (רשימה חלקית מאוד), לא ייתכן שדווקא האנשים הערכיים האלה ישתקו כשמפגינים מהצד השני משווים את נתניהו להיטלר ואת ישראל

2023 לגרמניה 1933.

לא, לא יכול להיות שאנשים שכתבו פוסטים שוצפים כאשר מיישהו סירב ללחוץ יד למתן כהנא, כשהורים שכולים צעקו על בנט בטקס יום הזיכרון וכשדנה ויס פתחה מהדורות בידיעה המרעיש שמישהו (מי בדיוק?) צעק על עידית סילמן ליד תחנת דלק, לא יכול להיות שאנשים שקולים וממלכתיים כאלה ימלאו את פיהם מים לנוכח ההסתה הבוטה של נושאי הלפידים, אלה שרק אתמול היו שותפיהם לממשלת האיחוי והריפוי של ישראל היפה, זו שלעולם לא תנבל את הפה ולא תעזו לכנות את ראש הממשלה במילים לא יפות. הם הרי ממלכתיים, הם לא כמונו.

באמת, האם יעלה על הדעת שבנט ושקד, שנאלצו בעל כורחם לקחת על עצמם בענווה עצומה ובכאבי בטן גדולים תפקידים בכירים כל כך כדי להקים ממשלה עם האנשים שגידפו וחירפו את נתניהו בימי בלפור העליזים, לא ימחו עכשיו בתוקף מול השותפים לשעבר ששוב מסיתים נגד נתניהו בצורה כל כך גסה? יכול להיות שמי שהצהירו שהם, הם הציונות הדתית הנורמלית והרציונלית, וכל מי שמתנגד להם הוא סיקריקי שורף אסמים, לא יגנו את האמירות הקיצוניות של שותפיהם לשעבר לפחות כמו שגינו אותי?

אין סיכוי. לא יעלה על הדעת.

לכן, מאז מוצאי שבת אני מחכה בדריכות לפוסטים, לראיונות, לאמירות ברורות וחד־משמעיות בעד הממשלה ונגד משמיציה, בדיוק כפי שדרשו ממני, מאיתנו.

אני עדיין מחכה. ●

אני עדיין מחכה בדריכות לגינויים של תומכי בנט ושקד. הפגנת השמאל במוצאי שבת

אולי אנחנו חושבים שאם נפלוט

משפטים ארוכים ומורכבים ניראה

אינטלקטואלים, לפחות כמו

אהרן ברק שעושה רושם נורא

אינטלקטואלי גם כשהוא ממש

מדבר שטויות. ואולי פשוט התרגלנו

שאף אחד לא מקשיב, לכן אנחנו

שולפים בכל פעם את "דרך אגב"

המכתיב, בתקווה שהאדם שמולנו

יחשוב שיש לנו משהו חדש להגיד

ויזקוף את אוזניו בהפתעה

לרגל יום השפה העברית, הגיע הזמן לדבר על אחת המכות הקשות שחטפה בשנים האחרונות העברית המעונה גם ככה. לא, אני לא מדבר על נשים שמקצרות בסיבוב ואומרות "אני צכה" במקום "צריכה". ולא על תלמידים שמתלוננים שהמורה "הביא המון שיעורי בית" (הביא? מאיפה הבאתם את זה?). גם לא על אנשים שמעלים לי את לחץ הדם כשהם אומרים "הלחץ דם", "הבית ננסת", "הבצפר" (כן, ילדים, אומרים "בית הספר", יש בעברית כללי סמיכות שאנחנו באופן לא משמח, עושים מהם סמטוכה). אני אפילו לא מתכוון למכה הקשה של שכחת כ' השימוש ("שהלכתי" במקום "כשהלכתי") או ב' השימוש ("אני יוצא לבחור") שנורקה לבית השימוש, גם לא לכך שאנחנו עושים לעברית שיימינג עם רפרנס של פייק מילים לועזיות שהן אוברייטד ביג טיים. ומהערבוב המוחלט של זכר ונקבה, שהופך את העברית לשפה זולה של שתי שקל, כבר מזמן התייאשתי. אני לא מדבר על אלה.

אני, דרך אגב, מדבר על הביטוי דרך אגב.

אחרי הכאילו הבלתי מעורער שכבש את העברית בסערה, הביטוי החדש הוא "דרך אגב" הפופולרי, שאותו אנחנו משבצים בדברינו עם או בלי קשר להיגיון של המשפט:

"אני נוסע מחר לפתח תקווה, אם מיישהו רוצה להצטרף אליי יש לי מקום דרך אגב."

"מה אתם אומרים על הקליפ של חנן בן ארי? אני דרך אגב חושב שסתם מחמירים איתו."

"תקשיבו, הגננת הזאת, הילדים חולים עליה, וגם אני דרך אגב ממש אוהבת אותה."

למה זה לא הגיוני? כי "דרך אגב" בא לציין משהו שמתלווה אל המשפט לא באופן ישיר אלא, ובכן, בדרך אגב. אבל אם אתה אומר שאתה נוסע לפתח תקווה (למה לך, דרך אגב) כדי להציע לנו טרמפ, אז זה יפה מצידך אבל לא דרך אגב. וההוא שואל מה אנחנו חושבים על הסרטון לא בגלל שדעתנו מעניינת מיישהו (בטח לא אותו) אלא כדי להשמיע את דעתו, ואנחנו בהחלט מעריכים את המחווה אבל זה ממש לא דרך אגב. ואם את, גבירתי, אוהבת את הגננת זה לא דרך אגב, זה ההמשך הישיר של תחילת המשפט. דרך אגב, אם הילדים חולים על הגננת זה לא בהכרח אומר שמדובר באהבה, יכול להיות שהם חולים דרך אגב בגלל שבכל פעם שהם פוגשים את הגננת הם מחליפים ביניהם וירוסים חדשים דרך אגב ולכן נאלצים להישאר למחרת בבית. אלא אם כן ההורים, דרך אגב, שולחים אותם בכל זאת אחרי שדוחפים להם אקמול דרך אגב או דרך מקום אחר שלא יפה להגיד בעיתון, דרך אגב.

למה אנחנו כל הזמן אומרים דרך אגב? ולא, נשמות, זה לא "דרך הגב", לא אשמתי שכבר מזמן שכחנו להבדיל בין אל־ף לעי־ף וה־א. וגם אילו זה היה דרך הגב זה לא עושה שכל, כמו שאתם אוהבים להגיד בהשאלה מאנגלית, זאת אומרת אין בזה שום היגיון.

אז למה?

שאלה טובה. אולי בגלל שהתרגלנו לשבש את העברית עד כדי כך שאנחנו לא יודעים לנסח משפט בהיר וקצר, אז אנחנו מסרבילים אותו עם המון ביטויים לא קשורים כגון כאילו ובעצם ודרך אגב וזה, נו. אולי אנחנו חושבים שאם נפלוט משפטים ארוכים ומורכבים ניראה אינטלקטואלים, לפחות כמו אהרן ברק שעושה רושם נורא אינטלקטואלי גם כשהוא ממש מדבר שטויות. ואולי פשוט התרגלנו שאף אחד לא מקשיב, לכן אנחנו שולפים בכל פעם את "דרך אגב" המפתיע, בתקווה שהאדם שמולנו יחשוב שיש לנו משהו חדש להגיד ויזקוף את אוזניו בהפתעה.

בגלל זה, מי שהכי מצטיינים בשימוש בביטוי דרך אגב, דרך אגב, הם כמובן הפוליטיקאים:

"בגין לעולם לא היה נותן יד לרפורמה משפטית שכזו, כי הוא, דרך אגב, אמר שיש שופטים בירושלים" (הוא לא אמר

הזמנה לערב שגירים

חברים יקרים ואהובים!

אני מזמין אתכם לערב רתימה מיוחד לקראת קמפיין גיוס ההמונים

הילדים של פולארד

ע"ש אסתר ז"ל

זו ההזדמנות שלי להחזיר לה מעט מכל הטוב שהיא עשתה עבורי ועבור כל עם ישראל.
מודה לכם על שהייתם לצידי בשנות המאבק הארוכות.
הצטרפו אליי ויחד נקים את 'מרכז ילדי אסתר' המרכז החינוכי עבור ילדי ישראל

יום ראשון
כ"ט טבת (22 ינו')

מלון רמדה
ירושלים

20:00

מצפה בהתרגשות גדולה לראותכם!

יהונתן פולארד

שנה
לפטירתה של
אסתר ע"ה

הילדים של
פולארד

בונים את מרכז ילדי אסתר

א'-ח' שבט | 23-30.1

053-4306476

פולארד גם לי אנפת | freepollard.net

להשתתפות
שלחו את
שמכם

סרקו
את הקוד

קול קורא במדבר

טיול שיטפונות מדברי שוב הציף בתודעה שלי את אסון נחל צפית, שלמרות הקורבנות שגבה – איש עדיין לא נטל עליו אחריות או שילם מחיר בעקבותיו. הזלזול הזה עלול לעלות שוב בחיי אדם

איור: שאול גרד

הציון הכי נמוך שלי היה בגאוגרפיה והוא הגיע די מהר. כיתה ה', בוחן פתע. ארבע שאלות. ידעתי שתיים. ה-50 שהתנוסס בעט אדום על דף המחברת שלי צעק שאני וגאוגרפיה לעולם לא נהיה חברות. והוא צדק. גם ציונים טובים יותר שבאו אחר כך לא הצליחו לתווך בינינו. מעולם לא השלמנו. התרחקתי מהמקצוע הזה כמו מאש, ובכלל מסוגי קרקע, מיני אקלים וניווטים. אם אתם רוצים להגיע למחוז חפצכם בשלום, אל תשאלו אותי אם לפנות ימינה או שמאלה ואיך הולכים למתנ"ס. לא כדאי. מוזל שדבר אחד לא התקלקל לי - האהבה לטיולים.

לנשום את המרחבים

ימים רבים של שמש חיוורת וכמה גלים אפרוריים של גשם הביאו אותנו בלי ששמנו לב לעיצומה של עונת הטיולים המדבריים. רודפי השיטפונות מעדכנים זה את זה בפייסבוק ומספרים אילו גבים כבר התמלאו במים ואילו נחלים עוד לא זכו לשטף המבורך, איפה כדאי לבקר והיכן הפלא המדברי השנתי עדיין לא התרחש. להמחשה הם מצרפים תמונות שמוציאות את העיניים ועושות חשק להיכנס לתוך המסך, וככה מי שכבר היה מביא את חבריו לעלות על הרכב ולהדרים. ומכיוון שאני נשואה לחובב טיולים ושיטפונות, מצאנו את עצמנו בשבוע שעבר נוסעים לנגב כדי לראות את המדבר שאחרי סערת הזרם הגדול, לנשום את המרחבים ולפגוש מים.

ירדנו אל המסלול בקריאות התפעלות. לטבע יש קצב מרפא. הוא לא תלוי בנו, בני האדם. לוח הזמנים שלו קבוע ומדוד ומתפרש על פני אלפי או מיליוני שנים, תלוי איך סופרים. לא צריך לתקן או לעשות או להתריע. צריך רק לבקר בשקט ולא להפריע לו להיות. צריך רק להביט, לנשום, להיבלע בתוכו. בתוך ההרים העצומים, במרחבים האינסופיים, בדיונה שצצה לה פתאום באמצע הדרך. הייתי כל כך זקוקה לזה, בעיצומן של סערות ציבוריות ופרטיות שלא צפויים להיגמר בקרוב. הקליטה המשובשת לא נתנה לחדשות לחדור את מעטפת השקט. הרווייתי את צימאונני לשלווה.

במבט ראשון המדבר נראה שומם. אדמה, מים, שמיים, שיחים ירוקים-אפרוריים נמוכים וזהו. אבל מי שמביט היטב רואה פרחים וציפורים ועקבות של בעלי חיים וגם... פרחים. זמזומית המדבר (מבטיחה, לא המצאתי) ויפרוק המדבר ועוד שמות מוזרים לפרחים יפים שפורחים ממש מתחת לאף. מי שלא מתאמץ לא ימצא, כמו בחיים.

ואז העננו לגב המים, גב ימין, שזו עונת השפע שלו. לא היינו לבד. קבוצת שי"ן שי"נים לפני גיוס קפצה למים הקפואים והצטלמה, וזוג טיילים שכבר הספיקו לסיים בבוקר מסלול אתגרי ורק רצו לראות כמה מים יש כאן ולחזור ליום העבודה, וחבורות חבורות של אנשים שלקחו לעצמם הפסקה בסתם יום של חול. אי קטן של עולם אחר בתוך הימים. פלא.

מופת של חוסר אחריות

אורך הנשימה שאספתי בנחל ימין העניק לי מרחב עד

תחילת השבוע, עד שנתקלתי בדבריה של יעל אלפי, אחותו של צור אלפי, שנספה באסון נחל צפית. עד אז הצלחתי להדחיק את האסוציאציה הראשונה שעולה בראשי למשמע המילה שיטפון. כן, שיטפונות הם לא רק מחזה נדיר שאפשר לצפות בו במרחק בטוח בזמן אמת, וכדאי ליהנות ממנו אחרי שהסערה חולפת. תופעת הטבע הזאת עלולה גם להרוג. יעל אלפי הופיעה בפני ועדת הבדיקה לאסון. בעדותה, שפורסמה ב-ynet, אמרה אלפי שגם היא למדה במכינת בני ציון, וגם אז המכינה סמכה על כך שיהיה בסדר. היא סיפרה שיום אחד היא יצאה לטייל עם חניכה אחרת. שתיהן הלכו לאיבוד והגיעו לסף היפותרמיה, אבל הן לא זכו לקשב מהמכינה. האסון כאב לה מאוד באופן אישי, כמוכן, ומלווה אותה עד היום. היא אחות שכולה. אבל ההתייחסות של ראשי המכינה גרמה לה משבר גדול בפני עצמו. "אחרי שלא לקחו אחריות, זה ניפץ לי את כל עולם הערכים, כי זה היה הדבר הכי חשוב במכינה - אמינות ואחריות אישית". יעל, שמשרתת כחובלת בצצה"ל, בנתה לעצמה סולם ערכי-בטיחות שכולל חשיבות של חיי אדם, אחריות ובטיחות. היא גם מבקשת דווקא לאמץ אל הלב את מעגלי הבקרה ולא לדחות אותם כפי שכל אדם נוטה לעשות, כי מי אוהב ביקורת. אם מישוה מהמכינה היה מקשיב לתמרורי האזהרה, לסימני השאלה, להתנגדויות, האסון לא היה מתרחש.

אסון נחל צפית היה ועודנו מופת לזלזול ולחוסר אחריות. אבל הוא לא נגמר בראש המכינה ובמדריך, שמשפטם נמשך ועדיין לא הוכרע. גם הטיפול הכושל של המדינה - הקמת ועדת חקירה רק אחרי שלוש שנים, חוסר לקיחת אחריות של משרד החינוך ומשרד הביטחון (נפתלי בנט ואביגדור ליברמן בהתאמה) וחוסר רצון לעשות שינויים מערכתיים - לא מפסיק להדהד. המדינה הסמיכה ועדת בדיקה, אבל לא נתנה לחבריה מנדט להסיק מסקנות אישיות נגד האחראים. תשע נערות ונער נהרגו, אסון שדי בו לטלטל מדינה שלמה ולקרוא לשידוד מערכות בתחום המכינות. אבל זה לא קרה. עד היום, אומרים חברי ועדת החקירה, המכינות פועלות תחת הנחיות משרד החינוך באופן וולונטרי בלבד. הרשויות לא באמת מפקחות. וכשאין פיקוח יעיל יכולה להיות גם הרבה הסתרה, ויש.

הנקודה האחרונה ברשימת עקרונות הבטיחות של יעל אלפי היא נקודת ההכרעה. היא סיפרה על תמונה שתלויה בארונות שלה בצבא ובבית. "זו התמונה האחרונה של צור", הסבירה, אבל לא בגלל זה היא בחרה בה להיות לה סימן. "הקבוצה יושבת בנקודת התצפית לפני הכניסה לנחל צפית, אחרי העלייה של נחל תמר, ומקבלת שם סקירה גאוגרפית. זו הנקודה שבסוף, בתחושה שלי, אביב (המדריך, ע"ל) היה יכול לעצור ולהגיד שלא מתקרבים לנחל. הרבה פעמים בחיים אנחנו נמצאים בנקודות שהן צמתים, מקבלים החלטה ולא תמיד מבינים כמה השלכות יש לה. אם היינו מבינים, אז היינו חושבים עליה יותר בכובד ראש. אולי בוחרים להתיעץ עם מישוה, אולי לעצור את הדברים". העניין הוא לזהות את הצומת, להיוועץ בכנות, להיות מוכנים לשמוע ביקורת, ואם טועים - לקחת אחריות. הלוואי שמישהו ייקח אחריות בספור הזה. ●

תשע נערות ונער נהרגו, אסון שדי בו לטלטל מדינה שלמה ולקרוא לשידוד מערכות בתחום המכינות. אבל זה לא קרה. עד היום, אומרים חברי ועדת החקירה, המכינות פועלות תחת הנחיות משרד החינוך באופן וולונטרי בלבד. הרשויות לא באמת מפקחות, וכשאין פיקוח יעיל יכולה להיות גם הרבה הסתרה, ויש

אכלוס בקרוב!

חולמים להיות ירושלמים? מבצע שאסור לכם לפספס!

הוד דניה מתחם הדיור היוקרתי לגיל השלישי, יוצא במבצע ראשון מסוגו!

רח' גולומב 21, ירושלים | חפשו הוד דניה ב- www.hoddunya.com

לפרטים והרשמה:
02-5001177

בקהל זקהל

הוא שילם מחיר אישי על בחירתו לעמוד בראש
ישיבת 'הרעיון היהודי', אבל עם הצלחתה של
'עוצמה יהודית' הפך הרב יהודה קרויזר למרצה
מבוקש במוסדות שבעבר סירבו להכניס אותו
וכעת מבקשים לשמוע על תורתו של הרב מאיר
כהנא הי"ד. בריאיון ראשון הוא מסביר כיצד ישיבתו
מגדלת מנהיגים שאינם חוששים מהתגובות בעולם,
ואיך מרימים את הראש אחרי אובדן של שני בנים

דביר עמר // צילום: מאיר אליפור

"איזה קידוש השם יש בשני ילדים מתים?"

הרב קרויזר לא שוכח את הימים שבהם הדירו את ישיבתו, ואפילו אותו באופן אישי, מחלק ממוסדות המגזר הדתי-לאומי. הוא משתנק כשהוא מספר על כך שאחת מהישיבות התיכוניות הטובות במגזר לא רצתה לקבל לכיתה ט' את בנו שלמה קרויזר ז"ל. כזכור, לפני 15 שנים שכל הרב את שני בניו, שלמה וישי קרויזר, יחד עם שני חבריהם ליישוב, שנספו בתאונת דרכים קטלנית בדרכם הביתה.

"הבן שלי שלמה ז"ל היה מ"פ בצבא, ילד מוכשר מאוד וחכם. היו לו הרבה תכונות טובות, וחשבנו שיתאים לו להיות באחת הישיבות המובילות בצינונות הדתית", מספר הרב קרויזר. "הוא רצה מאוד להיות שם ולא התקבל. ילד טוב בכל המובנים בעל תעודה עם ציונים טובים. כאב לי מאוד עליו. למה לא קיבלו אותו? אין תשובה ואין סיבה. בגלל שכל כך כאב לי, הפעלתי קשרים ואחד המקורבים להנהלה חזר אליי ואמר לי שהואיל ואני ראש ישיבת הרעיון היהודי, הבן שלי לא ילמד אצלם. סיפור מאוד כואב", חותם הרב קרויזר, תוך שהוא מודה על המציאות החדשה: "ואיפה זה היום?"

אזכורו של שלמה ז"ל מציף את זיכרון הימים הקשים שלאחר התאונה, קושי שממשיך ללוות את המשפחה עד היום. הרב קרויזר משתף כי הכאב נוכח בחייו גם אחרי 15 שנים, אבל מספר גם על ההחלטות שסייעו למשפחה לאסוף את השברים ולבחור בחיים.

"הנוכחות שלהם בחיינו היא יומיומית", אומר הרב ומצביע לעבר תמונת הבנים הניצבת בסלון ביתו, שבו אנחנו יושבים. "הם נמצאים איתנו כל יום. בסוף השבועה ישבתי כאן בסלון ואמרתי לעצמי: מה אומר למשפחה? היינו מפורקים

סדר היום העמוס של הרב יהודה קרויזר (67), ראש ישיבת 'הרעיון היהודי' ורב היישוב מצפה יריחו, נעשה לאחרונה עמוס מן הרגיל. הוא נוסע ליישובות תיכוניות בכל רחבי הארץ כדי לגייס תלמידים חדשים לשיעור א' בשנה הבאה ובעיקר כדי לספר על משנת הרב מאיר כהנא הי"ד, שהביקוש לשמוע אותה רק הולך וגובר. "היה לנו ברוך השם מחזור של תלמידים שהתחתנו, וכעת אנחנו עושים מסע ביישובות כדי להתארגן על שיעור א'. שניים מבחורי הישיבה לקחו על עצמם להגיע לכמה שיותר מקומות כדי לעורר את התלמידים להגיע, אבל יש לא מעט מקומות שרוצים שדווקא אני אגיע ואדבר". ההתעוררות לשמוע את דברו של ישיבת 'הרעיון היהודי', לדברי הרב קרויזר, היא חלק ממגמת פתיחות חדשה לתורתו של הרב כהנא. "יש יותר פתיחות ורצון לאפשר לנו להיכנס ולדבר. רק לאחרונה העברתי שיחה ביישיבה התיכונית באור עציון, וזה היה באישור הרב דרוקמן זצ"ל. הוא אמר: 'בשמחה רבה'. זהו חידוש מרנין, בעבר הרבה מקומות לא נתנו לנו אפילו להיכנס".

אז מה גרם לשינוי שהרב קרויזר ייחל לו במשך עשרות שנים? מתברר שכמה גורמים. "ראשית כול, אנשים חיים את המציאות ורואים שהיא לא כמו שחשבו פעם, שהכול יסתדר. המציאות מוכיחה שהרב כהנא צדק בראייה שלו שיש לנו כאן סכנה קיומית. תרמה לזה גם ההצלחה הפוליטית של איתמר בן גביר, שהצליח לרכז אליו מצביעים וחברי מפלגה מכל הקצוות - אנשי התיישבות, חילונים והצינונות הדתית, וליצור קבוצה מאוד מיוחדת. ויותר מכך, פתאום הם שרים, זה לא מחוץ למחנה. תמיד היינו מחוץ למחנה, והנה עכשיו נכנסנו למרכז. זה נותן משמעות ואנשים מרגישים יותר נוח להתחבר לרעיונות".

"הרב כהנא הבין שבשביל להוציא דור של מנהיגים צריך להצמיח אותם דרך מקום תורני". הרב כהנא בישיבת הרעיון היהודי

"חבר כנסת במשפחה שלנו ברוך השם זו שמחה גדולה, זה הנס שלנו. ברוך השם הוא הגיע לאן שהגיע, ואיפה היינו לפני 15 שנה? זה 'ניסיך שבכל יום'. בחרנו לחיות באמת, כל יום זה הודאה בפני עצמה, עם כל הכאב. ברוך השם בעזרת התפילות אנחנו משפחה שבחרה לחיות. כולם מיצו את עצמם, כל אחד להישגים מופלאים"

ועברנו טלטלה אמונית, זה שובר". מישוהו הניח בבינתם חומש פתוח בפרשת מותם של נדב ואביהוא. "לא הצלחתי לישון בשתיים בלילה ושאלתי את עצמי: מה אני אומר למשפחה? אנחנו מתפרקים. עיינתי בחומש ולמדתי מרש"י שנדב ואביהוא שמתו זה 'בקרוביי אקדש', ושאלתי: איזה קידוש השם יש בשני ילדים מתים? אני חייב למצוא תשובה", מספר הרב קרויזר בכאב. "עד שמצאתי את הרשב"ם שאמר: אם אתה ממשיך למרות שקשה - אתה עושה קידוש השם, ואם אתה מפסיק אתה עושה חילול השם. עבודת השם - זו תהיה התרופה לאבלות".

בבוקר קם הרב קרויזר, אסף את בני המשפחה ושיתף אותם בתובנה שלו. "אמרתי להם שלהגיד קדיש זה הכי קל, אבל לקדש את השם בחיים זה יותר מאתגר. אמרתי לילדיי: כל אחד חוזר לעבודה שלו, עם כל הכאב, וכשהוא קם ואוכל בבוקר או הולך לעבודה ולישון, יאמר 'לעילוי נשמות שלמה ויש', כי זה לא רגיל שאנחנו נאכל, נשתה, נישן ונלך לבית כנסת, הכול מתפרק. מה שאצל כל האנשים נורמלי, אצלנו לא נורמלי. אמרתי להם שאם יגידו את זה בקול רם יחשבו שמשוהו לא בסדר איתנו, אבל חשוב לומר בלב, ועד היום זה עובד".

ההשבעה של בנו, חבר הכנסת יצחק קרויזר (עוצמה יהודית), לכהן כחבר בכנסת החדשה (בעקבות התפטרות השר עמיחי אליהו במסגרת החוק הנוברגי) הייתה מבחינתו של האב סגירת מעגל. "חבר כנסת במשפחה שלנו ברוך השם זו שמחה גדולה, ואיפה היינו לפני 15 שנה? זה 'ניסיך לאן שהגיע, ובחרנו לחיות באמת, כל יום זה הודאה שבכל יום'. בפני עצמה, עם כל הכאב. אי אפשר להשתחרר מזה. זו בחירה לעלות ולא לרדת. כשקורה שבר כזה, אפשר ליפול בגדול או לשמוח בגדול. הקל יותר זה ליפול. ברוך השם בעזרת התפילות אנחנו משפחה שבחרה לחיות. ברוך השם כולם מיצו את עצמם, כל אחד בתחומים שלו, והגיעו להישגים מופלאים". הרב קרויזר עדיין לא מתרגל למצב החדש, שבו הוא מוצף בשיחות טלפון של מי שמבקשים להסתייע בו כדי להגיע אל בנו חבר הכנסת ולפנות אליו בעניינים שונים. "מאז שיצחק נכנס מתחילים לדבר ולבקש".

בכנסת הזאת הושבע גם תלמידו איתמר בן גביר, השר לביטחון לאומי, שסיפר שהרב קרויזר אמר להם כבר בתור נערים: "יום אחד תהיו שרים". "מגיל 16 ועד היום אני בקשר מאוד אישי עם איתמר. לא עם כל תלמיד יש לי קשר כמו עם איתמר במשך כל השנים. יש לזה משמעות", מספר הרב בפתח דבריו. "זה לא היה רק אישית אליו, אלא לכל הקבוצה שהייתה איתו", הוא מתייחס לקריאת הכיוון שהעניק להם לשאוף להנהגה ציבורית, "אמרתי זאת לכל תלמיד, כל כמה זמן. רציתי להחזיר בהם שהם אמורים להציל את עם ישראל, עם התורה שתלמדו פה תצטרכו לפרוץ, וזה חלחל. הישיבה הוקמה כדי להקים דור של מנהיגים בעם ישראל".

גולת הכותרת של הישיבה, אומר הרב קרויזר, היא לתת חזון. "הרבה מהחבר'ה באים עם תעצמויות נפש, נשמות כל כך גדולות שלא תמיד מצליחות במוסדות הרגילים, שלא מכילים את הגדלות שיש להם. למדתי לתת אמון בתלמידים ויחד עם זאת להציב להם יעדים. הם היו צריכים את האמון והחזון, וזה מה שמאפיין את הישיבה, לתת חזון ולא להוציא אנשים בינוניים. הישיבה אמורה להוציא את המנהיגים של הדור הבא. לבוא ללמוד מתוך חזון של שליחות. לא רק התפתחות

אישית, אלא עם משמעות וראייה איך תתרום לעם ישראל. איתמר הוא רק דוגמה, יש לנו בוגרים שהם דמויות מפתח מאוד חשובות, מפרופסורים באקדמיה ועד מנהלי בתי ספר".

תן טיפ ציבורי לבנך יצחק ולתלמידך איתמר בן גביר.

"להיות בענווה. תפקיד ציבורי יכול לגרום לאדם השחתה במידות, הרבה כוח ועוצמה, זה יכול להשפיע מאוד על הנפש. אדם צריך לשמור על מידת הענווה ולראות בתפקיד שליחות ציבורית, זו העצה הכי טובה שיש".

זקיפות קומה במקום גילויי חולשה

הרב קרויזר, בן 67, נשוי לשלומית ואב לתשעה, סב לנכדים ואפילו לנין. "הבן האחרון יתחתן בעזרת השם אחרי פסח, ברוך השם יש לנו כבר נכדים נשואים ואפילו נינה. בשבילי זה מאוד משמעותי, כי לצערי פגשתי משפחות שעוברות שכול בצורה אחרת ונופלות יחד עם מי שנפל, אבלות שלא נגמרות. כל יום אנחנו מודים לקב"ה

שלוש פעמים שנתן לנו משפחה". את דרכו התורנית החל בישיבת הר עציון. כנהוג אז בישיבות ההסדר, את השנה הראשונה עשה בצבא, במלחמת יום הכיפורים. "בסוף שיעור ב' התחתנתי ולא היה מקום לאברכים, אז הרב עמיטל זצ"ל אמר לי שחבל על זמן הנסיעה מירושלים לכאן ועדיף שפשוט אבחר ישיבה בירושלים. עברתי לישיבת הכותל והתגוררתי ברמות. את כל המסלול התורני, כולל הסמיכה, עשיתי בישיבת הכותל, שם למדתי אצל הרב אביגדור גבנצל, הרב ישעיהו הדרי והרב יעקב כ"ץ".

אלא שמחר מאוד הגיעה שליחות נוספת. חבר של הרב קרויזר, שגר קומה מעליו בשכונת רמות, הציע לו לעבור ליישוב מצפה יריחו, אז יישוב קטן עם 13 משפחות דתיות וחילוניות שלא ממש הסתדרו ביחד. "באתי כאברך שנוסע כל יום לישיבה ומלמד בקריית נוער כדי להשלים פרנסה. עברנו רק בגלל שהשכנים שלנו הפעילו מכבש גדול וזה היה על דעת להישאר רק עד סוף הקיץ. זה היה נגד ההיגיון להגיע לפה, בגלל יחסי אנוש מאוד קשים בין הדתיים והחילוניים שלא הסתדרו. בסוף הם התפצלו והוקמה ורד יריחו. בנוסף לכך, לא היו מוגנים, היה חם פה מאוד". בסופו של דבר משפחת קרויזר נשארה הרבה אחרי סוף הקיץ, ובשנת תשמ"ב הוא התבקש לכהן כרב היישוב. השאר היסטוריה. "יש סיפוק גדול מאוד. הגעתי כמשפחה ה'13, יישוב מתחיל, וברוך השם היום יש יותר מ-500 משפחות, היישוב מוגדר תורני, טוב לאנשים, יש חיי תורה נפלאים, בתי כנסת ושיעורי תורה כל הזמן. בטווח של שנים זו הרגשה טובה".

בשנת תשמ"ז, לאחר שכיהן כמה שנים כרב היישוב, הגיעה ההצעה לעמוד בראש ישיבת 'הרעיון היהודי'. "אחד הפעילים שמכיר אותי חשב שאני מתאים וקיווה ביני ובין הרב כהנא, הייתי בריאיון וקיבלתי את התפקיד", אומר הרב בענווה האופיינית לו. "אני לא הייתי פעיל בחבורה שסובבה את הרב כהנא, אלא שמאוד התחברתי לרעיונות התורניים שלו, וברגע שהרב כהנא החליט שהוא רוצה להקים ישיבה - נקראתי לדגל. הרב כהנא הבין שבשביל להוציא דור של מנהיגים צריך לעשות זאת דרך מקום תורני עם

צילום: תהלתרה הבית

רגע. הכול תלוי בנו". השר בן גביר בהר הבית "כשמשרדים שם חוזק, הכול משתנה, הכול

צילום: ישיבת הרעיון היהודי

את תודעת הגבורה מנחה הרב קרויזר את תלמידיו ללמוד תנ"ך כל יום. "בתנ"ך לומדים מהי עוצמה יהודית. כשרחב אומרת על קריעת ים סוף והניצחון ביריחו 'עתה ידעתי' ומתגיירת, וכשדוד אומר מול גוליית שברגע שיכריע את המערכה יהיה קידוש השם, אתה מבין שהתפיסה שלהם הפוכה מהתפיסה הרווחת היום בשאלה איך עם ישראל צריך להכריע".

"אנחנו לא חסידות כהנא"

הרב דב ליאור, מנהיגה הרוחני של מפלגת עוצמה יהודית, מרבה לספר שהרב משה צבי נריה זצ"ל הסביר לו פעם מדוע לא התאים לכהונה בכנסת: כי פוליטיקה זו אומנות הפשרה, ואילו רבנים אומרים את האמת בלי שום פשרה. אני שואל את הרב קרויזר האם הוא רואה שוני בין האמירות שנאמרות אצלו בבית המדרש ובין אמירות שלדעתו צריכות להיאמר בכנסת, בפרט ביחס לאויב.

"הרב נריה אולי זו התשובה. המתח שקיים בין בית המדרש שהוא בטהרה שלו ובין התרגום שלו לשפת המעשה - לפעמים יכולים לבצע, לפעמים לא יכולים, זה תמיד ככה. יש את מה ששואפים אליו, אבל האם אפשר לממש כל דבר שרוצים? כל החיים הם כאלה. לכל אדם יש חלומות בחיים הפרטיים, אבל בין מה אתה רוצה והחלום ובין להגשים בשפת המציאות יש מרחק גדול. יש יעד לאן רוצים לחתור, בית המדרש נותן את הכיוון, אבל איך מיישמים? יש הפרדה בין בית המדרש לאנשי המעשה".

היית אומר את הדברים כך גם בימי הרב כהנא, או שזהו עידון שנועד להתאים לשיח הציבורי הנוכחי?

"גם דברים שאמר הרב כהנא זה לא אדמו"רות, זה לא פסיקת הוראה, זה כיוון דרך. אי אפשר להעמיד כל דבר לפי 'את זה הוא אמר' ו'זה לא בדיוק מה שאמר'. אנחנו לא חסידות כהנא, יש כיוון דרך".

הרב קרויזר מדגים: "לדוגמה, כל עולם התורה שנקרא ציוני דתי - כולם מיישמים את מה שהרב קוק אמר? לא. אפילו ביישובת שנושאות את דגל הרב קוק חל פיצול גדול. בבחירות הרב קוק אמר שלנשים אסור להצביע, אז איך יש נשים שמצביעות לכנסת? אף אחד לא שואל. העיקרון הוא שיש מי שמתווה דרך. יכול להיות שיש אמירות שהיו מתאימות לזמנו, שהיום מתברר

"הישיבה מצד אחד מאוד ממלכתית. לא רק שאומרים הלל בבוקר יום העצמאות, אלא אומרים הלל עם ברכה גם בערב. יש אצלנו ערך עצום למדינה, לצבא ולכל המערכות. מצד שני, הישיבה מחנכת לזקיפות קומה ועוצמה יהודית, כי כשיהודי מושפל זה חילול השם. יהודי צריך להיות מנצח וגאה, לא להתבייש במה שיאמרו עליו אומות העולם"

צילום: באדיבות המשפחה

"אמרתי לבני המשפחה בשבעה: עבודת השם תהיה התרופה לאבלות". שלמה (מימין) וישי קרויזר ז"ל

שלא היו צריכות להיאמר. בכל תקופה צריך לבחון, אבל יש כיוון. לא לוקחים את כל המכלול ואומרים 'כזה ראה וקדש' כי 'כך הוא אמר'. מה שנכון לתורות אחרות נכון גם אצלנו. לא מפריע שיש מחלוקת, כל הספרייה שלנו מלאה במחלוקות, אחד מפרש ככה ואחד מפרש אחרת. זה בסדר. לא כולם צריכים להסכים לכל דבר גם בתוך אותו בית מדרש. אחרי הרצח של הרב כהנא הייתה אצלנו קבוצה שהלכה ליישוב תפוח, כי לדבריהם אנחנו יותר מדי פשרנים. זה בסדר, כל עוד הלל ושמאי שומרים על בין אדם לחברו ולא נמנעים מלהתחתן זה עם זה. הגבול הוא שזה לא מגיע לרמה האישית".

הרב קרויזר מבקש לחדד נקודה שבלטה אצל הרב כהנא עצמו באישיותו ובהנהגותיו. "בחיים הפרטיים שלו לא ראיתי הרבה אנשים ענווים כמוהו. היה צריך להתאמץ לשמוע מה הוא אומר, הוא היה מדבר בהשפלת עיניים. הוא היה דמות עם ענווה, לא כהצגה, ככה הוא היה. היה לו חיבור מיוחד בין הצד שצריך לגלות תקיפות ובין הענווה בחיים הפרטיים. לא רבים יודעים, אבל הרב למשל אסר באיסור מוחלט להפגין מול בתים של תלמידי חכמים. הוא אמר: יש כבוד תורה".

"אפשר להקריב קורבנות מחר"

אחד הנושאים הבולטים בסדר יומו התורני-ציבורי של הרב קרויזר הוא העלייה להר הבית. "במשך שנים היינו עולים כל שבוע שלושה-ארבעה אנשים, והיה קשה מאוד בבדיוק, לי נתנו קצת כבוד. היו פעמים שהשוטר עשה חיפושים בכיסים וביקש לפתוח את הפה. אם בשנה היו עולים מאה אנשים, זה היה המון. היום, כל יום עולים מאתיים איש, אפשר להתפלל מנחה מסודרת, יש שיעורי תורה וכוללים, הכול מותר למעט דברים ששוטרים מחשיבים כהתגרות. יום יגיע שגם זה יהיה מותר, כמו שיש קמעא קמעא בארץ ישראל, כך גם בהר הבית".

מיותר לומר שהרב קרויזר מחזק את השר בן גביר על עלייתו לאחרונה. "אי אפשר שמישהו לא יעלה להר הבית כי הערבים מאיימים וכל העולם רועש וגועש. התשובה היא כמו שאיתמר אמר: עובדה שלא קרה שום דבר. אתה יודע כמה פעמים הזהירו אותי ממלחמת עולם שלישית? המציאות בדיוק הפוכה. מוכח בהר הבית שכשנותנים להם שליטה - כל חג יש זריקת אבנים, אנחנו בחוץ והם בפנים. עד השר ארדן, אז שינו מדיניות לגבי מי האויב ומי בעל הבית, ומאז זה אחד המקומות הכי שקטים שיש. אין זריקות אבנים ומתפללים כל יום. אני רואה תגובות של חלק מהציבור שלנו ש'בגללך' יהיו מהומות והרורים', ואני שואל: מה קרה? לא קרה שום דבר. אנשים חיים בפחד. כשמשדרים שם חוזק הכול משתנה, הכול רגוע. הכול תלוי בנו". הרב קרויזר לא מסתפק רק בעלייה להר הבית, הוא גם מראשי המבקשים להקריב קורבנות בזמן הזה. "פעם חיברתי חוברת הלכתית על קורבן פסח והקרבת קורבן התמיד. קראו לי לחקירה במרחב דוד, ולאחריה קיבלתי הרחקה מההר. מבחינה הלכתית אין שום בעיה לחדש את עבודת הקורבנות מחר. אצלנו לומדים ביישיבה במיוחד סדר קדשים הלכה למעשה, כי אנחנו צריכים לדעת מה עושים בבוקר אם נקבל את הרשות מהממשלה. צריך שתהיה לנו כבר מעכשיו משנה סדורה".

צילום: נעמה שטרן

התחלה// נולד בברוקלין, ניו יורק, וגדל בלונג איילנד. "היינו חברים בקהילה אורתודוקסית ידועה שניהלה בית כנסת למופת". הבכור מתוך ארבעה אחים. "גדלתי בבית מאוד ציוני, ההורים תמיד דיברו על זה שהם רוצים לעלות לארץ".

אבא// מרווין הרשקוביץ ז"ל. היה אחד מכישרונות הכדורסל הגדולים והמוכרים ברחבי ארצות הברית בשנות החמישים, ואף הוביל בגיל 17 את תיכון דווייט קלינטון לזכייה באליפות התיכונים בניו יורק. "הוא הגיע ממשפחה מסורתית. בשלב מסוים הוא התקרב ליהדות ועזב את הקולג' הכי טוב בעולם. הוא ויתר על החיים האלה וחזר בתשובה שלמה". נפטר לפני כשנה וחצי. "אדם שאף פעם לא דיבר על עצמו ועל ההישגים שלו, שעליהם שמעתי מאנשים אחרים. היה האדם הכי שמוח בחלקו שהכרתי, עם אמונה שלמה בבורא".

אמא// מרים הרשקוביץ ז"ל. מורה לאנגלית בשיבת הדרום במשך שנים רבות. נפטרה לפני 15 שנה מסרטן הבלב. "הייתה דתייה מודרנית שהגיעה ממשפחה חסידיית בברוקלין. למדה עברית באולפן בארצות הברית בשנות השישים, כשזה עוד לא היה מקובל, מתוך החלום לעלות לארץ. את החלום הגשימה בשנת 1977, שלוש שנים אחרי שעליתי".

עברית בבקשה// להורים היה חשוב מאוד שיידע עברית ולכן שלחו אותו לבית הספר 'הלל', שבו כל לימודי הקודש התקיימו בשפה העברית. "למדתי עברית כבר מכיתה א' וכל המורים שלי היו ישראלים. לכן כשהגעתי לארץ הצלחתי ללמוד משפטים ולהתאקלם בקלות יחסית".

רק ספורט// בתור נער שגדל לאבא מאמן כדורסל, הוא התמקצע ושיחק בנבחרת ליגת התיכונים היהודיים בניו יורק בתפקיד פורוורד. "באחד המשחקים אבא אימן את הקבוצה היריבה - אבל תוך כדי משחק נתן לי ברמז טיפים ששיפרו את הביצועים שלי".

שנה ועוד שנה// בסוף התיכון הגיע ארצה לתוכנית של שנה ב־BMT, בית מדרש תורה לבחורים אמריקנים בירושלים, "שנה ששינתה את חיי. תכננתי להיות בארץ למשך שנה ולחזור לניו יורק כדי ללמוד בישיבה יוניברסיטי. במהלך השנה הרבנים לחצו עליי להישאר לשנה נוספת, אך סירבתי. בפסח אבא שלי הגיע לבקר, ראה את החברים ואמר לי 'איתי כמה טוב לך כאן, תישאר עוד שנה, וכך עשיתי'".

נשאר// את השנה השנייה בישראל בחר לעשות בשיבת הר עציון שבגוש עציון. "כשהגעתי לגוש החלטתי שאני כבר לא חוזר לארצות הברית. עד היום אני פעיל שם, כבר 30 שנה שאני יושב ראש ועדת הביקורת של הישיבה". לאחר שההתלבטות התפוגגה, בשנה השלישית כבר הלך ללמוד משפטים. "למדתי שלוש שנים באוניברסיטת בר אילן, ובשנה הרביעית נסעתי לבית הספר למשפטים של הישיבה יוניברסיטי בארצות הברית, במסגרת תוכנית לחילופי סטודנטים. זו הייתה שנה מאוד מעניינת, שבה למדתי לא מעט על המשפט האמריקני".

התמחות אצל הנשיא// עם סיום לימודי המשפטים חזר ארצה להתמחות במשרד עורכי הדין הרצוג פוקס־גאמן. "עשיתי סטאו' אצל חיים הרצוג, לימים נשיא המדינה, וכמובן אביו של נשיא המדינה הנוכחי יצחק הרצוג. התיידדתי עם בוז' ואנחנו בקשר טוב. כשאבי נפטר הוא היה הראשון שכתב לי מכתב ניחומים בכתב יד".

סטיוארט הרשקוביץ

65

נשוי לקלייר, אב לארבעה ילדים וסב לעשרה נכדים

תושב ירושלים

חבר הוועד המנהל של המרכז האקדמי לב ונשיא OU ישראל

את תפקיד המנכ"ל, אבל העדפתי את תפקיד סגן הנשיא כדי שאוכל להיות פנוי לקידום הנושאים שקרובים לליבי".

סגן הנשיא// תפקיד מלא וגדוש במגוון תחומים שלקח על עצמו, בעיקר גיוס כספים, קשרי ממשל ויחסי ציבור. "בלי קשרי ממשל היינו בבעיה. זה תחום שהיה מוזנח לפני שהגעתי. חלק מההישגים שלנו הם בזכות הלובינג שעשינו. בנוסף לכך, עד היום גייסנו יותר מ־70 מיליון דולר לבניית קמפוס טל, ופתחנו תוכנית בינלאומית ללימודי תואר ראשון באנגלית. היום יש לנו יותר מ־150 סטודנטים בתוכנית. ניהלתי את J.C. Technology, חברת המסחר של הפיתוחים המחקריים של המרכז האקדמי לב בתחומי הלייזר ובתחומים נוספים. שנים רבות הייתי מנכ"ל, עד לפני חודשיים, והיום אני יושב ראש החברה".

יוצא לפנסיה// עד לפני חודש שימש סגן נשיא המרכז האקדמי לב, או יצא לפנסיה וחזר לכהן כחבר הוועד המנהל. "לפני שנים רבות הבטחתי לעצמי שביום הולדת 65 אפרוש לפנסיה. אבל גם בהיותי חבר הוועד המנהל

תפקיד הסמנכ"ל ומנהל האגף הבינלאומי. "היינו המובילים בתחום המשכנתאות לתושבי חוץ, בעקבות הגל של תושבי חוץ שהתחילו לקנות דירות בארץ". לאחר עשר שנים בבנק ירושלים עזב את הבנקאות והתחיל לעסוק בנדל"ן, "בעיקר באירופה, אך גם בארצות הברית".

בנקאות עולמית// לפני 13 שנה הצטרף לדירקטוריון של הנהלת בנק קרוס־ריבר, בנק מוביל בארצות הברית בתחום הפינטק. "למרות שלא פתחו סניף בישראל, יש להם בהר חוצבים בירושלים מאה וחמישים עובדים שעוסקים בפיתוח, חלק נכבד מהם חרדים. הנהלת הבנק תורמת הרבה למען ירושלים, כמו למשל תרומה של 630 דפיברילטורים לבתי הכנסת בעיר".

מתחבר ללב// לכל אורך תקופת הבנקאות הוא נמנה על חבר הנאמנים של הנהלת המרכז האקדמי לב. "חיים קוברסקי, שהיה יושב ראש בנק המזרחי, ביקש ממני להצטרף בתקופה שעבדתי שם כדי להזרים דם צעיר למערכת ונעניתי לבקשתו. לפני תריסר שנים המרכז עמד בפני כמה אתגרים, בהם הקמת קמפוס טל. אמרתי לעצמי שאין ברירה, מישוהו צריך לעשות את זה. הציעו לי

החצי השני// קלייר הרשקוביץ. "היא הגיעה ארצה לחופשת קיץ לפני תחילת לימודי הרפואה. נפגשנו ברחבה שלפני בית הכנסת הגדול בירושלים. כבר מהדייט הראשון אמרתי לה שאין טעם להמשיך אם היא לא מסכימה לגור בארץ, והיא הסכימה. התנאי היה שבהתחלה נגור בארצות הברית כדי שתוכל לסיים שמונה שנים של לימודי רפואה, וביום שהיא מסיימת את הלימודים והסטאו' - אנחנו עולים לארץ, ואכן כך היה".

חוזרים לבנק// במקביל ללימודי הרפואה של רעייתו החל לעבוד בתור היועץ המשפטי הראשי בסניף של בנק המזרחי בניו יורק. בתום שמונה שנים, כשהיה בן 33, חזרו השניים ארצה ואיתם כבר שני ילדים. בארץ קיבל בבנק המזרחי משרה של עוזר אישי למנכ"ל. "עבדתי צמוד לארבעה מנכ"לים: בהתחלה עם יצחק יגר ואחר כך עם דוד בלומברג, יעקב דיאור וויקטור מדינה. מאוד נהניתי מהתקופה הזו. למדתי המון, בעיקר כיצד מקבלים החלטות גורליות לעתיד הבנק. בנוסף לכך הייתי ראש מחלקת שלוחות חו"ל ובנקאות פרטית".

עולה לירושלים// אחרי חמש שנים בבנק המזרחי עבר לבנק ירושלים, שם קיבל את

במגרש הביתי

בוקר טוב

"מאז שיצאתי לפנסיה אני קם בשש, ומזה 17 שנים לומד דף יומי. בשבע אני כבר בבית הכנסת. לאחר מכן מתחיל את העבודה במרכז האקדמי לב ובהמשך מתפנה לשאר העיסוקים שלי".

השבת שלי

"מנסה להקדיש את השבת ללימוד יותר בעיון. הדבר שאני מחכה לו כל השבוע זה לשבת בגינה עם כוס קפה וללמוד דף גמרא".

פלייליסט

"אוהב שירי ארץ ישראל וגם שירים של מחזות זמר בברודווי".

חלוציות לופת

אבא, "הוא הכי השפיע על חיי, אדם עם המצפן הכי מדויק לחיים". מושקו (משה מושקוביץ), "מקים גוש עציון. היה תמיד אחד הגיבורים שלי והכניס אותי לכל מיני עמותות". הרבנית חנה הנקין, "היא הייתה המורה שלי בכיתה ט' בניו יורק, עלתה לארץ והקימה את מדרשת נשמת. היא עשתה מהפכה ענקית הן בלימוד תורה של נשים והן ביוזמה של הכשרת יועצות הלכה. לכבוד הוא לי להיות יושב הראש של מדרשת נשמת".

לשאלה

"שילדיי ונכדיי ימשיכו בחיי תורה ומצוות".

לפחית אותי

"הזקנה, שלא אוכל להמשיך בפעילות ציבורית".

כשאחיה גול

"אמשיך לעסוק בפעילות ציבורית במקומות שבהם באה לידי ביטוי השקפת עולמי ולקדם אותה, למען העם היהודי בכלל והצינונות הדתית בפרט".

אני ממשיך בכל הכוח, גם עם חברת המסחר ובמיוחד עם פרויקט הדגל של המרכז האקדמי לב בימים אלה - בניית קמפוס טל".

לא נח// היציאה לפנסיה מאפשרת לו לעסוק במגוון תחומים ולהיות פעיל בארגונים היקרים לליבו. לפני כמה ימים מונה לנשיא ארגון OU בישראל, זאת בנוסף לחברותו בהנהלת המזרחי העולמי, תפקידו כיושב ראש מדרשת נשמת, חברותו בוועד המנהל של קרן ירושלים וכהונתו כיושב ראש ועדת הביקורת של ישיבת הר עציון.

הנחת// ארבעה ילדים. חביבה (36) נשואה ואם לשלושה, מתגוררת בניו יורק. מתן (34) רואה חשבון, נשוי ואב לשלושה, מתגורר באפרת. מוריה (31) נשואה ואם לשלושה, עורכת דין. אמיתי (28) נשוי ואב לילד, מתגורר בירושלים, פראמדיק ואיש חינוך.

אם זה לא היה המסלול// "קיבלתי מבואר עולם כל מיני מסרים לאן הוא רוצה להוביל אותי. אם זה לא היה המסלול, אני סומך עליו שהוא היה מוביל אותי לאן שהוא היה רוצה. אני מאוד מאמין בזה".

מיחם הפלא

המיחם הטכנולוגי לשבת לחיים קלים ובטוחים יותר

UNIVERSE

מס. 1 באיכות ובביצועים

בטיחותי יותר

עוצמתי יותר

חסכוני יותר

קיים בגדלים: 8, 10, 13, 16, 20 ליטר

צריכת חשמל פחות משליש ממיחמים רגילים

גוף פנימי נירוסטה איכותית מסוג 304

בטיחותי ביותר פיוז הבנה מפני טמפרטורה גבוהה והתחממות יתר

בידוד כפול 2.5 ס"מ, זפנות קרות ושמירה טובה של חום

ברז מסיני ומזיגה עוצמתית

העברה אוטומטית למצב שמירת חום

מתאים לשימוש עם גנרטור חסכוני בצריכת חשמל

נורלייט בע"מ יבוא ושיוק מוצרי חשמל. לפרטים *5419 www.universe.co.il

מתחדשות

מוזמנת ללמוד את

ספר שמות

עם סיון רהב-מאיר

ברביעי הקרוב!

מה בערב? לימוד בזום עם סיון וגם הרצאות TED קצרות של:

נעמה מוסי

לצאת ממצרים בכל יום מחדש

יעל מן-שחר

מעבדות לחירות בעידן הטכנולוגי: עצות לכל מי שמשועבדת לסלולרי

הרב חיי לונדין

"ואלה שמות בני ישראל": מה השם שלי? איך מוצאים את הייעוד שלי בעולם?

לנשים מכל הגילאים והמגזרים!

בשעה 20:30 בזום

יום רביעי כ"ה טבת 18.1

ההשתתפות בערב היא לגמרי בחינם, ללא כל עלות! במהלך הערב תוצג תוכנית הלימוד המלאה לספר שמות

להצטרפות חפשי בגוגל "מתחדשות" או סרקי את הברקוד <<

חנה קטן
chanakatan@gmail.com

שלום לרחוק ולקרוב

עשייה מידבקת. לאחרונה החלטתי ללמוד קורס בקירוב רחוקים. האמת היא שכבר שנים יש בליבי קנאה עזה בנשות חב"ד שמפיצות את אור ה' בפשטות ובלי בוש. יצא לי לקרב כמה מטופלות וכמה קולגות, בעיקר למצוות הטבילה, וזה מרגש אותי בכל פעם שהן מזכירות לי את זה, אבל זה ממש בקטנה. אני רואה את רבני ורבניות הגרעינים שפועלים ללא לאות, כשהכלי העיקרי שהם נושאים בארגז הכלים הוא הלב. הם באים לגעת בנשמות, להתבונן בשכנים היקרים שלהם ישר בעיניים, לעמוד איתם בתור במכולת, לפגוש אותם במדרגות ובחצר, ולקבל מהם לא פחות ממה שהם מעניקים. בפשטות - הם באים בעמדה של "הנני".

אני זוכרת מילדותי את הרבנית יונגרייז, שהייתה אחת הנשים החרדיות הראשונות שעסקו בקירוב בארצות הברית, והיא עשתה זאת בפאתוס מדהים. כבר אז כשראיתי תמונות שלה בטלוויזיה נדלק בי ניצוץ. והנה נפתח קורס 'הנני' של ראש יהודי, קורס שמתעתד לתת כלים לכל מי שחשקה נפשו באומנות הקירוב. רוב המשתתפות צעירות מאוד, יש גם משתתפים מעבר למחיצה. מה שמרשים הוא האור בעיניים שמביאים איתם המנחים - בני הזוג זעירא, וההתלהבות של העשייה שמדביקה לפחות כמו הקורונה בגל הראשון.

האם נר קלוע זו מצווה? כמה תובנות מהמומחים בקירוב על רגל אחת: הם דוגלים בתהליך קירוב במעגלים קטנים של אחד על אחד - במעגלי חברות. לידים, אם הקמת דוכן להנחת תפילין או לנטילת ארבעת המינים ורבים נישאו לדוכן אבל לא נותרו בידיך מספרי טלפון - לא השלמת את המלאכה. חייבים לעשות outreach - לשמור על קשר. והנה כמה עצות פשוטות למקרב הטרי. עם איזה ספר להתחיל בלימוד בחברותא? ממש לא משנה, העיקר שהוא יהיה ספר שמעריך אותך ומדליק בך את האור שבעיניים. כדאי להיות אותנטיים ולשקף את העובדה שגם לנו יש שאלות, אבל להיות מאוד ברורים לגבי העובדה שעם הדואליות הזאת, אנחנו מרכינים ראש לרצון ה'. לדבריהם, המסר הזה של הנאמנות הטוטלית דווקא עובר מסך ומשכנע.

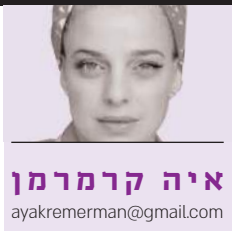
השליחים לפעמים נשאלים שאלות מעניינות. למה חייבים לשים טבעת בפה כשנוטלים ידיים? למה נר ההבדלה קלוע כמו חלה - האם זאת מצווה? ועוד שאלות כאלה. ולא, הם לא חוששים מההשפעה של הרחוב על ילדיהם. להפך! הם מספרים על תחושת השליחות שסופגים הילדים, מה שמעניק להם חוסן, גם כאשר הם מתגוררים ממש בכיכר דיזינגוף והמסלול מבית הכנסת הביתה בשבת עובר דרך הבריס וריח האלכוהול עולה באפם. הם לא מסתגרים בבית, להפך - ליבם גס ברשות הרבים החילונית כי הם בתפקיד. הם גם מזקקים ומדייקים את החיבור שלהם להלכה כשהם נוטלים חלק בקירוב של משפחות האורחים והשכנים וצריכים לענות להם על השאלות הפשוטות ביותר בנושאים שאנחנו דשים בעקבינו ואולי גם מפספסים על הדרך. לידים, הילדים שלהם שמורים הרבה יותר מילדים שגדלים ביישובים, כי ההורים מלווים אותם יד ביד בהתמודדות עם העולם כבר מגיל צעיר. ואני מאמינה להם בכל ליבי. ילדים קולטים מסרים דרך הלב והעיניים הרבה יותר מאשר בשיחות מוסר ארוכות - ואת הברק בעיניים אי אפשר להחמיץ. הנני. ●

אם הקמת דוכן להנחת תפילין או לנטילת ארבעת המינים, ורבים נישאו אבל לא נותרו בידיך מספרי טלפון - לא השלמת את המלאכה. חייבים לעשות outreach - לשמור על קשר. עם איזה ספר להתחיל בלימוד בחברותא? זה ממש לא משנה, העיקר שהוא יהיה ספר שמעריך אותך ומדליק בך את האור בעיניים

מבית יעקב עד בית"ר. החדר חשוך, רק נשימות דקות של ילדים נשמעות ברקע. אמי שרה לנו שירי ערש ביידיש, כמו "אויפען פריפרציק" - "בית קטן... שם הרבי את תלמידיו מורה..." מתובלים בשירי מולדת של תנועת בית"ר, כמו "שתי גדות לירדן, זו שלנו זו גם כן". סבי, שהיה יהודי חרדי אדוק עם פאות מסולסלות ואשתו הייתה מקורחת כמנהג חרדי הונגריה, היה גם אוהד נלהב של זאב ז'בוטינסקי, מייסד בית"ר, שחלם על המדינה היהודית ולחם כדי שתקום. סבי היה משתתף בהתכנסויות שהתקיימו בעיירה מונקאטש, בצ'כיה דאז, שם גר. חבריו לעגו לו. הם רטנו כלפיו בבזו וכינו אותו "ציוניסטע" רביזיוניסטע" ואף החרימו אותו - אבל הוא נשאר בשלו. לאחר הבריחה לארצות הברית, סבי שלח את אמי ללמוד בבית ספר לבנות של 'בית יעקב', אבל גם רשם אותה במקביל לתנועת הנוער בית"ר. נשיאת הפכים פראקסלנס. הוא הקדים את דורו. היה קסם מיוחד בסיפורים שסיפרה לי אמי על החיים בעיירה ועל מסירות הנפש ללימוד התורה. בגיל צעיר יחסית היו אחיה הולכים חצי יחפים בכפור ובשלג למרחקים עצומים כדי ללמוד בתלמוד תורה מרוחק. הסבא היה למדן. הוא היה משכים קום בשלוש בבוקר, מכין תה מתוק ולוגם ממנו תוך כדי לימוד הגמרא במנגינה יידישאית. בסיפורים הללו אמי נטעה בי ערגה ללימוד התורה, לבית של תורה.

במעלות הדתומטר. ובאמת בגיל 13 החלטתי שאני רוצה להיות "דוסיט". הייתי הולכת ברגל בשבתות דרך שכונות מסוכנות לבקר את הדודה החרדית שהייתה גרה ב lower east side - שם היו הרחובות משופעים ביהודים עם חזות חרדית, מה שלא היה קיים כלל בשכונה שלנו, וזה משך את ליבי. התלוויתי לבנות הדודה לפעולה בתנועת הנוער החרדית 'בנות ירושלים', ודי נבוכתי מהמבטים שנשלחו אל עבר החצאית שלי, שהייתה עדיין מעל הברך. בהמשך התארכו החצאיות שלי ונהייתי מקובלת יותר. וכך, לאט לאט, החל התהליך, עם צעד אחד קדימה ושניים אחורה, ואני עליתי במעלות הדתומטר. כשעלינו לארץ, המגורים ברמת אביב לא הפריעו לי להתקדם, גם אם לא תרמו במאומה, כי היה לי ברור מה הכיוון שלי. החוסן הזה הכריע למשל כאשר בטיול השנתי לשארם אישיי' לבשו חברותיי מציטלין מכנסיים, ואני נשארת בחצאית. בשבתות ברמת אביב כמעט לא יצאתי מהבית כדי לא לראות חילול שבת, והשתדלתי לאטום את אוזניי מרעש המסיבות הסלוניות שהרעים מגגות הפנטהאוזים שמעבר לכביש. משם יצאתי לשירות לאומי בקיבוץ שעלבים, שם פגשתי לראשונה בחיי אנשי תורה ועבודה פשוטים וטובים, וגם את גיסתי לעתיד שהתגוררה בקריית הישיבה הסמוכה ולימדה אותנו תנ"ך. היא אירחה אותנו בבית קטן ופשוט עם קירות מכוסים בספרי קודש, ילדים חייכניים ושלווה עולמית. אז נשבותי לנצח בקסמה של התורה, ולאחר כשנתיים זכיתי להתארס עם אחיה. לאירוסיין, במקום טבעת, הוא קנה לי את ספר האגדה של ביאליק, ואף טרח לצייר לביאליק כיפה - כאילו החליט כבר אז לעסוק בקירוב ולהחזיר גם את הדתל"ש הזה בתשובה. ברור לי היום שבתהליך הזה ריבוננו של עולם הלך איתי יד ביד, וכל תחנה שבה שהייתי הייתה מדויקת בשבילי. כל סיפורי התשובה מובילים לאותה מסקנה, ותמיד יש מלאכים בדמות אדם שמובילים את התהליכים הללו.

איה קרמרמן
ayakremerman@gmail.com

את גיבורת-על

כמה גיבורה צריך להיות כדי להמשיך בשגרה וכדי להחליט להתחדש, כדי להקשיב לאחרים וגם לעצמנו. לפני כל הדיבורים על שוויון, עצם העמידה שלנו כנשים באתגרי היומיום הופכת אותנו לכול-יכולות

גיבורה זה לנסות להפסיק לשתות קפה בפעם ה-29.
גיבורה זה ללדת בלי אפידורל או עם.
גיבורה זה לדעת להגיד לא. וכן.
גיבורה זה לבקש עזרה.
גיבורה זה לשתוק כשמבזים אותי. ולהשמיע את קולי בזמן הנכון.
גיבורה זה להתחיל תהליך שסביר להניח שישנה אותך.
גיבורה זה להפסיק לגלול עם האצבע, לכבות את הטלפון בזמן וללכת לישון.
גיבורה זה לקום בבוקר וללכלך שוב את המטבח הנקי.
גיבורה זה לקרוא לילד שלי סיפור ולא להסתכל תוך כדי בוטסאפים מהעבודה.
גיבורה זה להגיד אני רוצה להיות אמא במשרה מלאה.
גיבורה זה להגיד אני צריכה להגשים את עצמי בחוץ.
גיבורה זה לחזור בתשובה.
גיבורה זה להישאר בתשובה, למרות הטראומות באולפנה או בסמינר.
גיבורה זה לדבר עם ה' אחרי שמרגישים שהוא עשה לנו עוול.
גיבורה זה להגיד לה': אני מאוכזבת.
גיבורה זה להגיד לה': מגיע לי יותר.
גיבורה זה להגיד לה': תפנק אותי גם אם לא מגיע לי.
גיבורה זה להגיד לה': עוזר לי לסלוח לעצמי.
גיבורה זה לרצות עוד ילד, כשאת יודעת כמה התהליך הזה סוחט אותך.
גיבורה מבקשת מבן הזוג להתחדש יחד.
גיבורה זה להתחתן בפעם השנייה.
גיבורה זה לצאת להופעה ולהשאיר תינוק בבית.
גיבורה זה להגיד אני הכי טובה, ולדעת שזה רק מעשי ידי ה'.
גיבורה זה לקום אחרי שנפלנו.
גיבורה אומרת אני אוהבת אותך, בלי לדעת אם התשובה תהיה הדדית.
גיבורה זה להגיד אני צריכה פוס.
גיבורה זה להסתכל במראה ולאהוב את עצמך אפילו שאת לא נראית כמו אלת האינסטגרם.
גיבורה זה לכתוב למגירה.
גיבורה זה להוציא מהמגירה ולהראות למישהו.
גיבורה זה להקשיב לקול הפנימי שלך ולא לחנוק אותו.
גיבורה זה להגיד אני שמה את עצמי לפני כולם.
גיבורה זה להרשות לעצמי להיות, בלי להצדיק כל הזמן את מקומי.
גיבורה זה לסלוח לעצמי על טעויות. וגם לגדול מהן.
גיבורה זה להגיד אני לא יודעת.
גיבורה זה לדעת שיש בי את הכוח להשתנות.
גיבורה זה להתפטר מהעבודה ולהגשים חלום לא מציאותי.

שעשנו כרצונו

אנחנו גיבורות. לא עושים עלינו סרטים עתירי תקציב ואפילו לא כתבות בעיתון. אבל אנחנו מכילות כאב של אחרים. מושיטות את הלב הפתוח שלנו למי שצריך, גם כשאנחנו יודעות שיש סיכוי שהוא ייפגע. אנחנו ותרניות, נאמנות, סלחניות, רחמניות. אנחנו קמות בכל פעם מחדש ומלמדות את הבנות שלנו להיות גיבורות, אפילו שבלב אנחנו מתות מפחד.
אנחנו גיבורות. יש בנו את הכוח להגיד לא, זה לא מתאים לי.
לא, אני דורשת אחרת. גם מעצמי, מאיך שאני מדברת עליי.
אנחנו גיבורות. ללדת חיים, לגדל חיים, להכיל חיים, לאבד אהובים. רק מתוך הקיום שהוא אנחנו, אנחנו גיבורות. כול-יכולות. כי עשנו כרצונו.
עכשיו רק נותר לנו להאמין בזה. ●

לא עושים עלינו סרטים עתירי תקציב ואפילו לא כתבות בעיתון. אבל אנחנו מכילות כאב של אחרים. מושיטות את הלב הפתוח שלנו למי שצריך, גם כשאנחנו יודעות שיש סיכוי שהוא ייפגע. אנחנו ותרניות, נאמנות, סלחניות, רחמניות. ללדת חיים, לגדל חיים, להכיל חיים, לאבד אהובים. רק מתוך הקיום שהוא אנחנו, אנחנו גיבורות

”אם אני הייתי אישה צעירה כיום, אני לא יודעת אם הייתי מצליחה להסתדר. עם כל הדברים שיש לכם, ההזדמנויות, הטכנולוגיה, הייתי רוצה להאמין שזה יכול להיות עולם של עונג. אבל אני חוששת שבמקום זאת, זה עולם של לחץ. לחץ להיות האמא המושלמת, האישה המושלמת, החברה המושלמת. לחץ להיות הבוס, מנהיגה.
”אם היה לי את הזמן שוב, לא הייתי יוצרת רשימת מטלות של מה אני צריכה לסיים, הייתי כותבת רשימת מה לא לעשות. הייתי נותנת לעצמי את הזמן להתענג על דברים שאני מבינה היום שהם החשובים ביותר. מה לא הייתי נותנת כדי להאריך בנשיקות לילה טוב, במקום להמשיך ולקטר על זה שאני צריכה להתעורר מוקדם בבוקר. מה לא הייתי נותנת בשביל רגע נוסף של כרובל התינוקות שלי, לפני שהם הפכו לגדולים מדי בשביל להחזיק. מה לא הייתי נותנת בשביל עוד חמש דקות על רחבת הריקודים, בימים שהברכיים שלי היו חזקות מספיק כדי לשאת אותי.
”הנושא הוא לא להפסיק לדבר על שוויון. הדור שלי היה דור שישבר מוסכמות, אבל לא היינו בסכנה להישבר בעצמנו. לא. מדובר פה בפשטות עלייך, כאדם בר קיימא. איזו מילה חשובה, קיום. להיות קיימת בתוך הרגע. להיות בקיום שלך עם העולם. להיות נדיבה עם הקיום שלי. להיות נדיבה לקיום של אחרים. להיות מסוגלת לשחרר ולהיות גאה בכך. תאמינו לי, אם הייתי אישה צעירה היום, הייתי נותנת לעצמי יותר זמן להיות. לא לעשות.”

אין-סוף בחירות

את הסרטון שובה הלב שבו נשים מהגיל השלישי נתנו לדור הצעיר תובנות חיים קיבלתי מחברה אהובה ממש. אפילו שגדלנו יחד, החיים שלה הפוכים משלי ב-180 מעלות, ולא בגלל שאני חזרתי בתשובה והיא לא. בחרנו בדברים אחרים, מינונים שונים של אותו תבשיל. בבחירות האלה אני בחרתי להתמקד בחיי הבית והיא אשת קריירה שמנסה לג'נגל הכול. היא טסה לפחות פעמיים בחודש לחו"ל במסעות עבודה לא פשוטים. היא מעולה בעבודה שלה ומעולה גם בלהיות אמא. כשאני רואה נשים כאלה, שיודעות לנהל הכול ביד רמה, אני נפעמת.
לאחרונה היא מרגישה שחוקה. עייפה. מותשת. לא ממצה את היכולות שלה או ממצה אותן ועדיין, המרוץ של חייה כבר לא שווה את מחיר השחיקה. הסרטון נגע בה בהתלבטות הזאת ממש. האם להמשיך, או שיש לי אומץ לשנות? אני מסתכלת מהצד, נטולת כל שיפוטיות, מקשיבה למחשבות שלה, להתלבטויות אם ובאיזו קונסטלציה להמשיך. מה המחיר הראוי ומתי יודעים שהוא כבר לא? אני מסתכלת מהצד ומתפללת שהיא תעשה את הדבר הנכון. בשבילה.
אישה צריכה להיות גיבורה. במהלך החיים אנחנו עוברות המון שלבים. אנחנו הופכות מנערה לאישה, לאשתו, לאמא, לאמא לילדים בוגרים שכבר לא מתעסקת בחיתולים, לסבתא, אדם שגדל ומתפתח לאורך כל השנים. כל שלב כזה מלווה באין-סוף בחירות קטנות שבפועל מתוות את אורח חיינו. אישה צריכה להיות גיבורה ולדעת להקשיב לעצמה. תמיד. לצערי, לרוב אנחנו לא טובות בזה. זאת אומרת, אנחנו מצוינות בהקשבה לילדים, לבעל, לחברות. לעצמנו פחות. אישה צריכה להיות גיבורה ולדעת שהיא כזו. כל יום אנחנו גיבורות בתוך הבחירות הקטנות של החיים.
גיבורה זה לקום בבוקר ולהאמין שהוא מחזיר לנו נשמתנו באמונה. אז אם הוא מאמין בנו, מי אנחנו שלא נאמין?
גיבורה זה לקום בבוקר, לשכוח את אתמול ולהיות היום הגרסה הכי טובה של עצמנו.
גיבורה זה לקפוץ ראש ולקחת בחשבון שאולי ננחת דוך על הראש. ולקפוץ אף על פי ולמרות הפחד, כי החלומות שלנו גדולים מאזור הנוחות שלנו.
גיבורה זה לחזור ולהאמין שוב באנשים, גם באלה שאכזבו.

זריזין מרוויחין מאחרין מפסידין

כשהיצע קטן המחיר רק גדל וגדל... ובטח בבית אל.
לכן, הצטרפו למאות הלקוחות שכבר רכשו דירה חדשה וחסכו את עליית המחירים!

דירת 5 חד' | 1,515,000 ₪ | 6,5 חד' | ודופלקסים מרווחים
החל מ-